Nr. 308. NALEŻYTOŚĆ POCZTOWA OPŁACONA RYCZAŁTEM. Kraków, Piątek 31 Grudnia 1920. Rok XXXIX.

„Nowa Reforma" wychodzi codziennie rano.

Prenumerata wynosi:

	rocznie	półrocznie	kwartalnie	miesięcznie
W miejscu	1200 Mk — f.	600 Mk — f.	300 Mk — f.	100 Mk — f.
„ odnoszeniem do domu	1320 „ — „	660 „ — „	330 „ — „	110 „ — „
W Polsce:				
z przesyłką pocztową	1380 „ — „	690 „ — „	345 „ — „	115 „ — „
W innych państwach	1920 „ — „	960 „ — „	480 „ — „	160 „ — „

Prenumeratę i ogłoszenia (inseraty) wpłacać się zarządzi wprost do Administracyi „N. Reformy" w Krakowie.

Redakcya: ul. Jagiellońska 10. Administracya: ul. św. Anny 3. Telefon Redakcyi 41. Administracyi 241. Dla rozmów zamiejscowych 1572. Nr rach. poczt. Kasy oszczędności 140.956.

Rękopisów nadesłanych Redakcya nie zwraca.

We Lwowie sprzedaż czasów po 3 Mp.: w Biurze dzienników S. Sokołowskiego, ulica Trzeciego Maja 5, i w Biurze Plohna, ulica Karola Ludwika 8.

Cena numeru 3 Mp.

NOWA REFORMA

Prenumeratę przyjmują:

Zamiejscowy Administracya „Nowej Reformy" i wszystkie urzędy pocztowe; miejscowy Administracya „Nowej Reformy". — Biuro dzienników „Ruch" (Jowisz), ul. Wolnica 1 i A. Sałomonowicz, ul. Szczepańska 9; — Biuro dzienników Maryana Kazyczyna ul. Jagiellońska l. 7.

Zamiejscowy prenumeratę i ogłoszenia (inseraty) przyjmują: We Lwowie Biuro dzienników Ludwika Plohna, ul. Karola Ludwika 8; ul. Trzeciego Maja 5. W Jarosławiu J. Szczyrska. — W Tarnowie M. Rockach. — W Wiedniu Herman Goldschmiedl (sprzedaż oddzielnych numerów), l. Wollzeile 4. — M. Dukes Nachfolger Rudolf Mosse, Frankfurt a. M., Berlinie, Lipsku, Bazylei i Wrocławiu. — R. Mosse, (także w Warszawie, Berlinie, Hamburgu, Monachium i Norymberdze). — R. Schalek, Wallzeile).

Ogłoszenia (inseraty) przyjmuje Administracya „Nowej Reformy" za opłatą od miejsca wiersza drobnem pismem za 1 łam M. 5·—. Do numeru niedzielnego i świątecznego oraz na skład nabożeństwa, spisów, ma Kalendarzy o 50 procent dobiej. — Nadesłane po Mk 10·— od wiersza. — Głosy publiczne po Mk 15·— od wiersza. — Załączniki do „Nowej Reformy" (prospekty, ogłoszenia i t. p.) przyjmuje się na cenę 3 Mk od 100 egzempl. dla zamiejscowych, a 2 Mk od 100 egzempl. dla miejscowych prenumeratorów.

Sprawy górnośląskie.

(Korresp. „N. Reformy").

(Manewry Niemców. — O datę plebiscytu. — Obszary dworskie wolne plebiscytu. — Nagonka na pos. Korfantego. — Wezwanie do solidarności. — „Biała Księga". — Tajniki niemieckiego zamachu stanu na G. Śląsku. — Watykan wobec Śląska. — Kwestya waluty. — Wałki-plebiscyty).

Paryż, 24 grudnia.

Jak wiadomo, rząd nasz ostatnich kilkoro tygodni proponuje koleżeńską konferencyę. Stracił tamy dzięki temu pośpiechowi sposobność do uzyskania wspólnej konkaidy w zwłoczce z procedurą plebiscytową. Na szczęście Niemcy zajęli również stanowisko negatywne. Złagodziło to nieco skutki dyplomatycznego tryb mocie pozostającego zaskoku. Nota jch, sugeruje zwołanie konferencyi dla omówienia procedury plebiscytowej. Chodziło im oczywiście o dalsze, jak największe odwlekanie terminu głosowania. Manewr ten spełnił na pozowce. Z chwilą, gdy zdecydowano, że emigranci mają głosować na Górnym Śląsku, reszta kwestyj plebiscytowych wraca, zgodnie z traktatem, do kompetencyi Rady ambasadorów. Protesty niemieckie do podkinia sporu przeciwny dyskusji z udziałem reprezentantów Rzeszy zostały usłyszane kategorycznie. Dalsze postępowanie i uchwały w tej kwestyi załatwiane będą przez konferencyę ambasadorów bez odwoływania się do rządów aliantskich lub przeciwnych.

Zamotaniny na inny jeszcze manewr niemiecki. Z kół urzędowych Rzeszy przesunęło pogłoskę, że wiadomość o liczbie emigrantów, którzy będą głosowali, jest grubo przesadzoną, że nie przyjdzie ich więcej ponadto 50.000. Naturalnie Niemcom zależy na tem, aby przedstawić jak najmniejszą ilość emigrantów w nadziei, że skłoni to może koalicję do zezwolenia na równoczesne ich głosowanie z mieszkańcami Górnego Śląska. Inną jest rzeczą, że wielu z tych emigrantów wobec nowego obrotu wypadków, wahać się zapewne, czy mą zwykłowiec dyle w zwiastunach, które przygotowują w związku z plebiscytem ich przywódcy niemieccy.

Nadzieje te są daremne. Rada ambasadorów zdecydowała, że głosowanie emigrantów dla dnia 20 stycznia zgodnie z umową, co głosowaniu mieszkańców Górnego Śląska. Data plebiscytu nie jest jeszcze ustalona. Rada ambasadorów uchwaliła wszakże, że ma się on odbyć jak najprędzej, w miesiącu marcu przed 15 lutego i zdecydowanie zwróciła się do koalicji opolskiej z zapytaniem, jaki mogłaby zaproponować datę nie najbliższy. Według moich informacyj, komisja poprzednio jai obliczyła, że potrzebuje na ogłoszenie różnych terminów legalnych w związku z głosowaniem i na przygotowania, dni 70. Komisarzy plebiscytowy polski wykazał, że wystarczy na to dni 63. Mam podstawę do twierdzenia, że Rada ambasadorów skłonna jest nawet skrócić ten okres przygotowawczy, byle, raz a tem wreszcie skończyć. W naszym interesie leży oczywiście przyśpieszenie plebiscytu mimo niedogodności, połączonych ze skróceniem okresu przygotowawczego. W zamiarze Rady ambasadorów zatwierdzi dużo, którą zaproponuje koalicja opolska. Oczywiście twierdzę, że podobieństwo zbliżenia się w końcu stycznia, według szczegółowych przesłanek informacyj z najlepszego źródła prawdopodobniejszą jest dalą połowa lutego.

Pomijając kilka dotychczasowi zaszczytnami procedury plebiscytowej zwrócić należy uwagę specjalną na zaprawę dominiów. Rezultaty plebiscytu będą obliczane na podstawie wyniku głosowań w gminach. Zwyczajnie będzie należało do tej strony, na którą wypadnie się większa ilość gmin (niemalże od ich rozległości i liczby mieszkańców). Niemcy mają nadzieję, że ołonnia, których jest na Górnym Śląsku około tysiąca i które zmowiły, wolnie ustawodawstwo pruskiego odrębne jednostki administracyjne, będą przy głosowaniu traktowane w zgrawach z gminami. Wyniechowania ich jest bardzo proste. Dominia tu, czyli dobra ziemskie, są w obrzymiej większości niemieckie i mają na czele swym właścicieli niemieckich. Gratka niebiańska, gdyby głosowanie takiego dominium, z 60, 70 wemiących, równowaziło prawnie z głosowaniem gminy (polskiej, dajmy na to) z kilka tysięcami głosów. Na szczęście traktat mówi wyraźnie o głosowaniu gminami i bez wątpienia interpretacji niemieckiej się nie dopuści. Możemy być spokojni o to, że delegacje nasze oczekują, aby ogłoszenie a traktatem dominia przy głosowaniu odjęcono do gmin sąsiednich (z wyjątkiem może kilka dominiów z bardzo licznymi mieszkańcami).

Na podstawie informacyj z pierwszorzędnego źródła kosyńskiego, mogę zakomunikować, że koalicja pochodzi na rozgrzewkę i innych wstępnych szczegółów technicznych plebiscytu, przekazaną będzie do kompetencyi wyłącznej sojuszniczej komisji w Opolu.

Rzecz zrozumiała! Równocześnie ze zbliżaniem się daty plebiscytu, wzrasta ogromnie kampania niemiecka przeciwko komisarzowi plebiscytowemu pos. W. Korfantemu. Oprócz zwielokrotnionych napaści w prasie niemieckiej, która posunęła się aż do bezczelnych insynuacyj, że pos. Korfanty był podczas wojny na usługach carzmu(!), i uchwalnych występów urzędowych przedstawicieli Rzeszy, którzy w osobie ich komisarza plebiscytowego, Urbanika, zażądali odwołania pos. Korfantego ze Śląska, prowadzi się przeciwko niemu intensywną akcję zakulisową. Istnieją oznaki niechamstwiarzie, że agenci niemieccy używają wszelkich wysiłków, dla pomówienia Anglików i Włochów, z pobytu dwóch naszego komisarza na Śląsku gwałtownemu dla powiązku Lloyd George'a »Observer« zamieścił dotychczasowy wywód swego korespondenta z pos. Korfantym, krzyżyć zacytowaną pogłoski, że Londyn utyczna wolna tej kampanii i skłania się do wzmiankowanej sugestyi niemieckich. Prasa francuska piętnuje chamskiego podziemną politykę niemiecką przeciwko komisarzowi polskiemu, który chcesz się tu najlepszą opinią.

Ale niebezpieczeństwo i tak się, nie wolno się łudzić. Z tem większą stanowczością winna się wypowiedzieć opinia polska, stojąc murem poza naszym komisarzem i jego wytrzymym inspiratorem, i kierownikiem. Na dzień możemy zapomnieć o wszystkich różnicach i innych partyjnych, zajmujących z przesłankami politycznymi pos. Korfantego. Dumnego jego sprawiłoby nam szkody nieodzownie, obniżając dotychczas naszego szacunku przy plebiscycie, gdzie energia osobista i siłą moralna stanowią podstawę naszego wpływu i naszych nadziei na zwycięstwo.

Z ubolewaniem tedy przychodzi tem zakończyć atak tak pos. Korfantego w jednym z organów warszawskich. Apelujemy do jego sumienia patryotycznego, aby zaniechał porachunków partyjnych, choćby i najbardziej nawet uzasadnionych, na cały czas kampanii plebiscytowej. Na marcie się wszystkie na nadto jeszcze będziemy, mieli dosyć działań i czasu. Dziś jasnem naszem wzwiu być: wszystko dla G. Śląska! Lawą za komisarzem polskim i jego dzielnym wodzem!

Należałem polskiego komisarzem plebiscytowego ukazała się w Paryżu »Biała Księga«, która zawiera streszczenie głównego zarzutu do wszystkich wydarzeniach osobistości świata politycznego i wojskowego we Francji. Poprzedzało już zakomunikowanie kołem kierownictwa koalicji. Biała Księga wywarła olbrzymie wrażenie. Przy rozsądnie sołgaczono do niej list objaśniający. Wskazano w nim, że nakreślił polski odzwania jest uprawnieć o przygotowującem się na Śląsku niemieckim powstaniu zbrojnem. Przeszkwanie to potwierdziły się aliżaszenie. Tylko dzięki wyjątkowo szczęśliwemu zbiegowi okoliczności i postawie ludności polskiej zamach katowicki spadł na pustowie i nie skończył się katastrofą dla wojsk koalicyjnych. Jednakże zarzucane i szowinistyczne działania niemieckie kosztowały już życie 33 żołnierzy francuskich, jak również tysiące Polaków. List kończy się zapytaniem, czy i teraz oświadcenia polskie mają zostać głoniemi, czy mowa mają pać liczne, niewinne ofiary?

Biała Księga, opatrzona 36 załącznikami, w licznemi fotografiami groźnych tekstów, rozkazów i dyspozycyj władz niemieckich, omawia przygotowania jch do wojskowej okupacji Górnego Śląska. Cyzje z nich zakładów była dotąd znaną prasie polskiej. Materyał podaje szczegóły organizacji prasowej, która powstała przy pomocy i w zgodności od organów kierowniczych armii niemieckiej (Reichswehru). Rozwinęła po całej Rzeszy na na rzecz przygotowanie wojny o dwutowej. Bezpośrednio jej celem jest zaczarowanie obszaru Górnego Śląska. Kierowna z Berlina, na ona we Wrocławiu centralę dla Śląska. Sztaby okręgów wojskowych znajdują się z nią w ścisłym kontakcie, dostarczają jej funduszów, broni, amunicji i wydają rozkazy. Członkowie tej organizacji, która obecnie przybrała nową nazwę, zajmują często posady cywilne na Górnym Śląsku, gratują na kolei, w fabrykach, kopalniach, będąc uczestniczą rozmaicie jako wojskowi w czynnej akcji. Poza tokiem otrzymują różne gratyfikacje i dodatki. Do zadań tej organizacji należy również wyszkolenie pewnej nowej armii rezerwowej (Nationalwehr). Dyrektorium i administracja cywilna na Górnym Śląsku na na jej rzeczy. Z jej inspiracji przygotowywano są na Śląsku posyłę dla artylerii i mitrajez i potężnemu składy broni.

Podczas obecnego bolszewickiego minister wojny Rzeszy, wydał był rozkazy w celu okupowania G. Śląska. Szkoły kyrpus armii we Wrocławiu urządził komunikacje, zaopatrzeniu z Rosyą sowiecką. Organizacja ta stworzyła obecnych agitatorów dla propagandy bolszewizmu i obecnych w armii polskiej. Ministerstwo wojny potrzeba wyjaśnienie tła Górny Śląsk uzbrojonych formacyj odpowiednio zamaskowanych. Po pogromie bolszewików pod Warszawą, organizacja ta zakazuje swoim członkom zaprzestanie rozkazów, na terytoryum plebiscytowem w oczekiwaniu na gwiazdę rokowstrzelnie czekającej armii z pomocy Niemiec.

Kolejne zdanie nienożnych opiera się na dokumentach, załączonych do tekstu. Wzmianka wpaść drugorzędne. Memorjał przytacza dokładnie wszystkich instytucyj i organizacyj niemieckich o tem, że podziałnie Górnego Śląska jest niezbędnem dla odwetu, że bez Śląska Niemcy nie potrafią prowadzić żadnej wojny. Z tą chwilą wybuchu, czy odłamie Górnego Śląska Polsce jest warunkiem pokoju światowego — nawiązu się zam przez się. Komisarzat i delegacja jego w Paryżu opublikowaniem tego memorjału dotyczy naszej sprawie nieocenianą usługę.

Według informacyj z kół miarodajnych zarzuty monsignorowi Rattiemu, w związku ze słynnym okólnikiem kardynała Bertranna, niezłęt są uzasadnione. Na pięć miesięcy przed tym okólnikiem była mowa w Watykanie o wydzieleniu Górnego Śląska ta czas plebiscytu z pod władzy kardynała Bertranna, z oddaniem go pod kierownictwo tymczasowo Mgra Rattiego w charakterze komisarza Watykanu. Sprawa ta była do przyrzeczenia. Odpowiedzialność za zaniedbanie tego wstępnego środka ponosi tedy na naszego posła przy Watykanie. Brak rozgrzewania na to ze strony naszego rządu mógł tylko wzmocnić w germanofilskich sferach Watykanu wrażenie, że Polska pokazuje przyjmie, cokolwiek się jej podsunie.

Co gorsza, pokrewne załatwienie sprawy niewiele nam dziś pomoże. Wątpić należy, czy ta mianowanie sprawiedliwego pełnie? Wiadomo na Górnym Śląsk mogło zaledwie decyzyą wsochawiego arcybiskupa gnieźnieńskiego. — (Odezwa mgr Ogno otwierdzi niestety, że przekwywania naszego korespondenta. Przyp. red.)

Na zakończenie słów kilka o obecnych na naszych zastrzeżeń na Górnym Śląsku. Agitacja zwłaszcza ostatnie Śląsków od Polski nakłoni stanem naszej waluty, nie wyda chyba większych rezultatów. Przeszkodzący bowiem komisarz plebiscytowy, w projekcie autonomii Górnego Śląska, uchwalonym przez Sejm, umieścił punkt 10, wedle którego sprawa monetarnia w okresie przejściowym będzie załatwioną w drodze porozumienia pomiędzy Sejmem w Wrocławie a Sejmem górnośląskim. Zatem interesy Śląsków są najzupełniej zabezpieczone.

Z pierwszej ręki otrzymałem wiadomość, że mało zaiste mamy jedynie w powiecie kłuckiem, w okręgach zachodnich, przaśtów opolskiego, kosztowego i w powiecie gnieźnieńskim. Oczywiście trudno przewidzieć rezultaty wpływu na głosowanie naszy emigranckiej.

Dr E. W.....ski.

Na Górnym Śląsku.

TENDENCYJNE FAŁSZE NIEMIECKIE.

Bytom, 30 grudnia (PAT). Prasa niemiecka przynosi dalszą serię cały szereg tendencyjnych depesz z różnych stron świata o rzekomem zerwaniu rokowań pokojowych polsko-rosyjskich i o możliwym wybuchu nowej wojny między temi państwami. Wszystkie te depesze donoszą, że wojska sowieckie przygotowane są w zupełności do nowego marszu na Polskę.

GŁOSOWANIE EMIGRANTÓW.

Paryż, 30 grudnia (East Express). Konferencja ambasadorów w Paryżu przesłała legacji polskiej dnia 28 grudnia notę w kwestyi plebiscytu na Górnym Śląsku. Głosowanie emigrantów górnośląskich ma się odbyć na Górnym Śląsku w gminach odpowiednich, jednak w innym terminie niż głosowanie ludności miejscowej. Wyznaczenie wszelkich szczegółów, tyczących się sposobów przeprowadzenia plebiscytu, zostało powierzone komisji międzyaliancjnej w Opolu, pod przewodnictwem Leonida Jean Leonid otrzymał w tej kwestyi wszelkie wskazówki od konferencji ambasadorów.

PROTEST PRZECIW NIEMIECKIEMU KOMISARZOWI PLEBISCYTOWEMU.

Bytom, 30 grudnia (Orient). W różnych miejscowościach Górnego Śląska odbyły się szereg polskich wieców politycznych, na których żądano wydalenia niemieckiego komisarza plebiscytowego dra Urbanetza i zamknięcia gazety »Oberschles. Volksstimme« za kampanię przeciw posłowi Korfantemu.

TAJNE ORGANIZACJE NIEMIECKIE NA GÓRNYM ŚLĄSKU.

Bytom, 30 grudnia (Orient). Dowiaję się z Głuchowa, że polski komitet plebiscytowy natrafił na ślad dokładnie zakonspirowanej organizacji niemieckiej, rozpowszechniającej ogromną ilością broni oraz amunicyi. Odnośne akta i dowody zgłoszono już komisji koalicyjnej. — (Zob. nasza korespondencję z Paryża. Przyp. red.)

ZJAZD GÓRNOŚLĄSKIEJ P. P. S.

Bytom, 30 grudnia (Orient). Dnia 6 stycznia odbędzie się w Zagłębiu zjazd P. P. S. na obwód górnośląski.

Ignorowanie przez Niemców traktatu wersalskiego.

ZBROJNE POGOTOWIE NIEMIEC.

Hersea, 30 grudnia (PAT). Berliński korespondent »Manchester Guardian« pisze, że argumenty rządu niemieckiego, przeciwstawiające rozwiązaniu międzysprzymierzonej wojskowej komisji kontrolującej, jakoby bezwzględnie i wschodnio-pruskie gwardje cywilne, których zakończenia żąda ententa, były jedynie organizacjami policyjnemi, przeznaczonemi do ochrony porządku wewnętrznego, jakoby w Bawarii istniało jeszcze niebezpieczeństwo komunistyczne, są fałszami. Oczywiście — pisze korespondent — że niemiecka armia regularna i wszystkie niemieckie organizacje zarząd wzięte, nie są dość silne, aby zaryzykować wojnę z państwami obcemi. Jednakże sama bawarska gwardja cywilna jest dwa do trzech razy tak liczna, jak armia, która przeznaczoną została całym Niemcom przez uchwałę w Spaa i jest dosłownie wyzbrojona i zmakonicie wyekwipowana nietylko w karabiny ręczne i karabiny maszynowe, lecz także i w artylerję.

Wogóle gwardje mogłyby łatwo rozpocząć wojnę domową, i o ile będą użyte, to niewątpliwie dla interesów reakcji, dla której celów już służą i której oddane są całkowicie.

Co do wszystkiego reszta, rząd niemiecki niebezpieczeństwa bolszewickiego, to zmyślen korespondenta angielskiego niebezpieczeństwo, to było podnoszone już dużyć często i nie można go brać na serjo, a o ile miałyby rzeczywiście wykazywać rozrachy, to dla stłumienia ich byłoby najlepiej użyć policji, nie wojska, którego lojalność dla instytucji republikańskich jest bardzo wątpliwa. Były wypadki chwile, kiedy wobec zbliżającej się nawały bolszewickiej pomocnictwo specjalnej armii wzdłuż granicy Prus Wschodnich było usprawiedliwione, jednakże obecnie niebezpieczeństwo bolszewickie już minęło.

PRZECIWKO UTRZYMYWANIU PRZEZ RZĄD NIEMIECKI TAJNEJ ARMJI.

Berlin, 30 grudnia (PAT). Międzysojusznicza

Zapomniany romans rajonalistyczny.

(Tadeusz Sinko: »Historja religji i filozofja w romansie Jana Potockiego«. — Nakład Akademji Umiejętności, Kraków 1920).

Żył w wieku oświeceniem i na początku dziewiętnastego Jan Potocki, magnat, podróżnik, orientalista, badacz religji, filozof, autor niezwykłych dzieł francuskich, człowiek pod każdym względem ciekawy i osobliwy, który niespokojny żywot (samobójczy) wyrzuceniem z pistoletu dnia 2 grudnia 1815 roku. Uczony Klaproth pewną grupę wyrysek na murze Żółtem nazwał od jego nazwiska »archipelazjem Jana Potockiego«. Pozostał też po nim bardzo interesujący romans p. n.: »Manuscrit trouvé à Saragosse« (Rękopis znaleziony w Saragosie), wydany bezimiennie w Petersburgu w roku 1805 i w Paryżu w roku 1813 i 1814. Francuzi przypisywali go przez jakiś czas Karolowi Nodier, fałszerz literacki, hr. de Courchamps, usiłował puścić go w świat, jako część z rzekomych pamiętników Cagliostra, ale rzecz wnet została wyjaśniona. Choć romans został napisany przez Polaka, przekład polski Edmunda Chojeckiego pojawił się dopiero w roku 1847 nakładem Dobrowicza w Lipsku w sześciu tomikach (wydrukowany w Brukseli 1863 i w Warszawie 1917 z wstępem J. Lorentowicza).

Romans Potockiego przypomina układem powieści z »Tysiąca i jednej nocy«, gdzie Szeherezada z jednej opowieści wysnuwa następną, aby odwlec chwilę wykonania wyroku. Tutaj przez sześćdziesiąt dni (razem jest dni sześćdziesiąt sześć) snuje się także jedna powieść z drugiej, a słucha ich kapitan gwardji walońskiej Filipa V., Alfons van Worden, który za przykładem ojca, słynnego pojedynkowicza, ciągle całe żyje na punkcie honoru. Opowiadania mają na celu wyprobować żelazne moralną młodego kapitana, skłonić do przejścia na islam według nauki Alego i ożenić z dwiema ostatniemi latoroślami Gomelezów, spadkobercami ogromnych skarbów, od których to Gomelezów także młody kapitan wywodzi się po kądzieli. Honorowy Alfons nie zmienia wiary, ale dzięki swemu hartowi ducha jest dopuszczony do tajemnicy Gomelezów, staje się ojcem dwóch pięknych kuzynek, a wnuczkę swoją, której sam król jest ojcem chrzestnym, czyni potem spadkobierczynią ogromnych swoich majętności. Pod względem treści romans Potockiego zawiera mnóstwo nadwyczajności w stylu wschodnim i sporo pierwiastków erotyzmu, przypominając w tej mierze Dekameron Boccacio. Zywoty swawolnych pań Brantoma i inne tego rodzaju zbiory powiastek erotycznych. Rzecz jest napisana bardzo zajmująco, z dużym dowcipem, i gdyby była ułożona po polsku, literatura nasza także i w tym kierunku posiadałaby romans bardzo oryginalny.

Osobliwość romansu Potockiego stanowią jednak nietylko przygody miłosne, ale co najmniej w równej mierze ich tendencja »farmazońska«. Jan Potocki jest synem wieku oświeconego, wielbi Locka, Woltera, Holbacha i encyklopedystów, ma dużą i rozległą wiedzę, ma też zgodne z tym wiekiem wyobrażenia o najważniejszych zagadnieniach człowieka. W romansie swoim pragnie je wszczepić ukrytym sposobem w umysły czytelników, zachwiać wyobrażeniami tradycyjnemi, przygotować ich do odrzucenia religji objawionej, a przyjęcia religji naturalnej.

Romansem tym zajął się prof. Tadeusz Sinko w rozprawie »Historja religji i filozofja w romansie Jana Potockiego«, szukał źródeł dla różnych w tym kierunku pomysłów Potockiego i wykazał z jednej strony rozległą wiedzę romansoopisarza, znajomość języków wschodnich i starożytnych, korzystanie przeważnie z pierwszej ręki, równie dokładną znajomość filozofji i nauk ścisłych (zwłaszcza Potockiego była istotnie niezwykła), z drugiej strony rzeczność dialektyka, który w formie niewinnych na pozór opowiastek mógłby naprawdę wstrząsnąć zasadami wiary młodego Alfonsa, gdyby ten był wiecej filozofem, a mniej żołnierzem i szczęśliwym kochankiem. Gomelezi, chcąc nakłonić Alfonsa do przyjęcia islamu, obrali sobie naprawdę dobrego i umiejętnego rzecznika.

Nauki moralno-filozoficzne i wiadomości z wiedzy ścisłej wkłada Potocki w usta Żyda Wiecznego Tułacza i kabalisty Uzoby, ojca pięknej Rebeki, która jednak dość ma kabalistycznych tajemnic swego rodzica i nad małżeństwo z Dioskursami niebieskiemi wolałaby kochać i rodzić, jak zwyczajna kobieta, nareszcie w usta matematyka-geometry Velasquesa i syna polihistora i polegrafa Herwasa. Każdy z nich spełnia rolę swoją po kolei, a wszyscy ponaglają Gomelezom do osiągnięcia tego samego celu, zachwiania wiarą chrześcijańską Alfonsa.

Abasawe poucza, jak to już dawni Egipcjanie znali pojęcie jednego Boga w Trójcy, a zwolennicy Mitry tajemnicę eucharystji i zmartwychwstania. W wywodach tych stwierdza Potocki dokładną znajomość mozaizmu, kultów i mistyków starożytnych, oraz Ojców Kościoła, a tendencja tych wywodów jest taka, że na drodze naturalnej można dojść do wszystkich tajemnic religji objawionej i że »religja, równie jak wszystkie rzeczy tego świata, ulegają ciągłemu i powszechnemu wpływowi, który bezustannie usiłuje odmienić ich formy i istotę tak, że po kilku wiekach tasama religja przedstawia wiernie łokiem całkiem odmienne zasady, alegorje, których myśli ukryty i niepodobna odgadnąć, lub dogmaty, którym ogół wiery zaledwie przez połowę...« — Abasawer opowiedział także o swoje przygodzie z Chrystusem, który, prowadzonego krzyżem na Golgotę, chciał spocząć przed jego domem; żyd mu na to nie pozwolił i odpędził go. Wtedy Chrystus rzekł: »Ja stanę i spocznę, ale ty musisz iść«. Potem przypatrywał się ukrzyżowaniu Chrystusa, ale z Golgoty już nie potrafił wrócić do domu, bo go nogi poniosły w świat. Odtąd błądzi bez spoczynku, żywi się dzikiemi owocami, a drapieżne zwierzęta mijają go bez szkody z powodu świętego piętna, wyrytego na jego czole. Dlatego nosi na głowie przepaskę. W tej tułaczce czeka na chwilę, w której go Bóg z tej dolny lez odwoła na spoczynek...

Velasquez rozprawia o różnicy między człowiekiem i zwierzęciem, dowodząc, że zasadnicza różnice stanowi niezdolność do abstrakcji u zwierząt. Nie mają coś zwierzęta świadomości wartości swoich uczynków. Ludzie mają tę świadomość, ale trzeba pamiętać, że co w jednym kraju uważa się za dobre, w drugim jest złem... W dalszym ciągu wywodzi, że pomnego razu ziawił się w Palermie »Mistrz Boski«, który nauczał miłości bliźniego, pogardy bogactw, zapomnienia krzywd, poddania się woli Ojca, który jest w niebie. Podczas jego pobytu na ziemi towarzyszyli mu ludzie prości. Ci zaufali się jego śmierci wraz z innymi oświeceniami i wybrali z obrzędów, pogańskich to, co najlepiej przystawało do nowej wiary... takim sposobem, za pomocą środków naprawdę ludzkich, chrystianizm utworzył się z tego, co było najczystszem w religjach pogańskich i żydowskich...« Velasquez rozprawia dalej za Arystotelesem i Lockem, że wszelkiej poznanie przechodzi przez zmysły, zastanawia się nareszcie nad tajemnicą życia i »poszczęcia«.

Objaśnia owa tajemnicę Herwas, zwany »potężnym pędzlarzem«, który trzeźwiejąc od materji nieorganicznej do organicznej przypływał »rodzącemu kwasowi«, pod wpływem światła. Herwas zajmuje się dalej podstawami moralności, dowodząc, że cnota jest przesadna, przekazywaną... dziedzicznie. »Zwyczajo lat dziecinnych rdzeją w naszą dusze pierwsze zasady tych zdań, przykład je rozwija, znajomość raz praw ustala. Stosując się do nich, jesteśmy uczelwymi ludźmi, wykonywując więcej, niż prawa nakazują, zostajemy — cnotliwymi«... »Wszystkie pojęcia o słusznem i niesłusznem są względne, niedy raz absolutne, czyli ogólne«. Tak już owady, siedząc na szczycie zielska w pobliżu Tyrnawa, chwala go, jako najłagodniejsze stworzenie, gdyż zostawia je w spokoju, a potępiają dzikość barana, który je podera wraz z zielskiem. Wszystko nareszcie jest względne i przemijające. »Musisz dwa razy zanurzyć swą rękę w płynącej wodzie Eufratu, ale nie zanurzysz jej dwa razy w tej samej wodzie...« — pisze Potocki w swojej »Podróży Hafera«.

Luźnie wybrane zdania nie dają miary bo-

komisja kontrolna w Berlinie zażądała od rządu niemieckiego wyjaśnienia w sprawie ciągłego wysyłania wydziałów w budzacie zaliczanie i pensji. Sprawa ta stoi w związku z ostrzegającą rozwiązaniem byłego francuskiego ministra wojny Lichaux, że pod formą zasiłków dla niemobilizowanych żołnierzy wypłaca się łoł dla tajnych organizacyj wojskowych.

NIEMCY NIE CHCĄ ROZBROIĆ SWOICH TWIERDZ.

Berlin, 30 grudnia (PAT). Konferencja ambasadorów zakomunikowała rządowi niemieckiemu o nocie z dnia 17 listopada, iż decyzja międzykoalicyjnej wojskowej komisji kontrolującej w sprawie wypowiedzenia twierdz niemieckich zwykła, odpowiada literze i duchowi traktatu wersalskiego i że ta decyzja została potwierdzona.

Rząd Rzeszy wystosował wobec tego ziętę do konferencji ambasadorów, w której powiadamia, że nie może uznać tego, aby decyzja ta pozostawała w zgodności z postanowieniami traktatu wersalskiego. Wedle rozstrzygnięć komisji kontrolującej ma być 11 twierdz niemieckich na granicy południowej i wschodniej pozbawionych armat, reszta zaś twierdz niemieckich ma zatrzymać tylko część armat. Decyzja ta oszczędza się dochodzi traktatu pokojowego albowiem rządowi niemieckiemu nie pozostawiałaby wówczas żadna droga, by bronić swoich praw. Niemcy muszą się poddać decyzji krajowej, zastrzegają się jednak przeciwko naruszeniu traktatu pokojowego.

Nota niemiecka przedstawia dalej mniemaną sytuację na granicy wschodniej Niemiec i powiada, że jeżeli twierdze na wschodzie będą pozbawione środków obrony, wówczas nie będą stały Niemcy możności stawiać oporu nieprzyjacielowi. Rząd niemiecki pod tym rządem koalicyjnym, by nie obstawały przy tem, aby Królewiec, Kistryń i Boyen miały zostać natychmiast rozbrojone. Rząd niemiecki prosi również o odroczenie decyzji aż do wyklarowania stosunków na granicy wschodniej.

PODZIAŁ NIEMIECKIEGO TABORU KOLEJOWEGO.

Warszawa, 30 grudnia (PAT). W myśl postanowień art. 371 traktatu wersalskiego trzy decyzje w Berlinie komisja reparacyjna, mająca za zadanie rozdzielenie niemieckiego taboru kolejowego pomiędzy te państwa, którym została przyznana część obszaru pruskiego niemieckiego. Opieka Polski, której przyznano Poznańskie, wchodzą w grę Prusy, Dania, Czechosłowacja i wolne miasto Gdańsk. Przewodniczącym komisji jest inżynier japoński Tanaka. Rząd polski reprezentują inż. Mistor i Zborowski. Na posiedzeniu komisji 20 bm. p. Tanaka odczytał wyrok prawie międzynarodowego taboru, mając i wschodnich zagrów. Dla 4112 lim. linji kolejowych, które Polska otrzymała w byłym zaborze pruskim, przyznano 1.540 parowozów, 24.000 wagonów osobowych i 30.000 wagonów towarowych i bagażowych. Wobec tego, że Polska otrzymała jej część taboru kolejowego niemieckiego, mają Niemcy odbić Polsce jeszcze 480 parowozów, 1.450 wagonów osobowych, 11.500 towarowych. Jest nadzieja, że już w czynnie roku przyszłego rozpocznie się dostawa pierwszych parowozów.

Wicemin. Rybarski o stosunkach gospodarczych Ameryki.

Warszawa, 30 grudnia (PAT). Wiceminister skarbu Rybarski, który niedawno powrócił z Ameryki, zamajonił wczoraj przedstawicieli prasy ze stosunkami gospodarczemi, panującemi w Stanach Zjednoczonych.

P. Rybarski stwierdził przedewszystkiem, że na życie gospodarcze Ameryki wpływa niesłychanie spadek cen na towary, wynoszący przeciętnie 35 do 50 proc., a często nawet i więcej. Jakkolwiek w zasadzie rząd amerykański nie chętnie się miesza w sprawy Europy, to jednak te konjunktury gospodarcze zmuszają go teraz do tego. Przejawia się to w trzech formach: wielkie banki założyły syndykat dla handlu zagranicznego z kapitałem 100 miljonów dolarów. Banki, wchodzące w skład tego syndykatu, udzielać będą kupcom europejskim długoterminowego kredytu i będą dyskontowały zobowiązania firm zagranicznych do wysokości 1 miljarda dolarów. Akcję tę energicznie rząd popiera. Druga forma pomocy jest wskazrzenie wojennej korporacji finansowej, czerpiącej środki pieniężne ze skarbu państwa i dyskontującej zobowiązania dłużników zagranicznych. Wreszcie trzecią formą jest 100-miljonowy kredyt, przyznany przez senat amerykański państwom europejskim, które zmuszone są sprowadzać zboże z Ameryki.

W stosunku do państwa polskiego amerykańskie koła handlowe zachowują się z rezerwą. Chodzi o to, że państwo polskie nie zawarło jeszcze ostatecznego pokoju i nie posiada konstytucji. P. Rybarski oświadczył, że w czasie swojego pobytu wszczął kroki dla zaciągnięcia nowej pożyczki wśród Polaków amerykańskich. Rozpoczęte układy mają wielkie powodzenia. Wszystkie te pożyczki dla wierzycieli będą bardzo dogodne, między innemi połowę substrybowanej sumy pokrywać będzie mocna obligacjami poprzedniej pożyczki.

Wicemin p. Rybarski oświadczył, że rząd pilnie zabiegnie się sprawą przyjmowania przez kupców francuskich zapłaty za towary w walucie polskiej. Sprawa ta załatwiona będzie ostatecznie w ciągu dni najbliższych i wywrze bardzo dodatni wpływ na nasze stosunki gospodarcze.

Czescy komuniści zapowiadają nowy zamach.

Praga, 30 grudnia (PAT). »Mlove Nevlyv« zwracają uwagę, że komuniści rozgłaszają, iż w najbliższym czasie nastąpi amnestja dla wszystkich uwięzionych komunistów. Równocześnie głoszą oni, że w styczniu nastąpi katastrofa aprowizacyjna, oraz zapowiadają, że z końcem stycznia, a najpóźniej w lutym urządzą nowy zamach, który tym razem będzie skuteczny.

Czechosłowacja przejmuje austrjackie dobra koronne

Z Pragi donoszą 30 grudnia:

Ministerstwo sprawiedliwości przygotowuje projekt ustawy, mającej na celu przeprowadzenie artykułu 268 traktatu pokojowego w Wersalu. Na podstawie tego artykułu wchodzi Czechosłowacja w posiadanie całego majątku b. Austrji na terenie czesko-słowackim, oraz przypadającej kwoty wspólnej własności b. Austro-Węgier, jak również całego majątku korony i prywatnego majątku b. domu panującego w Austrji. Projekt oznacza jako termin rozrachunków 28 października 1918.

Bezpośrednio przypadają państwu czesko-słowackiemu wszystkie nieruchome i ruchome dobra, prawa i należności, o ile one były własnością b. c. k. i c. i k. skarbu, lub funduszu dworskiego, następnie wszystkie dobra koronne, a w szczególności dobra dynastji, przekazane na zasadzie fideikomisu cesarza Franciszka Józefa I. poszczególnym członkom domu cesarskiego. Tu należą dominia Bochs, Smiritz, Czerkowitz, Nedelisto i Swety, Rodonin z Pawłowicami, wreszcie dominium Brandeis nad Labą, będące prywatną własnością cesarza Karola.

W drodze zwykłego postępowania sądowego należy ustalić prawo własności państwa w tym wypadku, jeżeli prawo własności państwa nie zostanie uznane w przeciągu dwumiesięcznego terminu przez dotychczasowych posiadaczy. — Do tej kategorji należą następujące posiadłości ziemskie:

Dominium Dzirów pod Karlsbadem, własność b. arcyksięcia Franciszka Ferdynanda.

Dominium Zdłochowice na Morawach.

Dobra kontry cesarskiej b. arcyksięcia Fryderyka.

Dominium Ejwanowice, własność b. królowej bawarskiej, b. arcyksiężniczki Marji Teresy d'Este.

Dominium Olomuniec na b. arcyksięcia Eugeniusza, o ile nie przynależy ono jako lenno koronowi rycerzy niemieckich.

Dominium Konopiert b. księcia Maksymiljana Chlumetskiego i b. księcia Ernesta Hohenberga.

Cały majątek, objęty przez Czechosłowacją na zasadzie artykułu 268, będzie zapisany na dobro austrjackiej Rzeczypospolitej przy ogólnym rozrachunku powojennym.

Druga podobna ustawa potrzebną będzie dla przeprowadzenia paragrafu 191-go traktatu w Trianon dla Słowacji i Rusi karpackiej.

Uroczystość wyzwolenia Poznania.

Poznań, 27 grudnia.

Z okazji drugiej rocznicy wyzwolenia Wielkopolski z pod jarzma pruskiego, odbyła się w poniedziałek wielka uroczystość. Miasto było bogato udekorowane. Rano odbyły się uroczyste nabożeństwa w kościołach. Związek strzelców urządził manifestacyjny pochód. Do publiczności, zebranej na placu Wolności, wygłoszono kilka przemówień. Uczczono pamięć 4 n. Ratajczaka, który dnia 27 grudnia 1918 roku padł pierwszy od kuli pruskiej.

Wieczorem uroczystość odbyła się o godzinie 4 i pół po południu na Stagnym Rynku. Zebrały się tam nieprzeliczna tłumy ludności, zapełniając cały rynek. Ratusz był udekorowany zielonią i chorągwiami i bogato iluminowany. Wśród obecnych był, między innymi, przedstawiciele ministerstwa b. dzielnicy pruskiej, Rady miejskiej, dowództwo okręgu generalnego z jenerałem Raszewskim na czele, przedstawiciele misji francuskiej, stowarzyszenia i cechy ze sztandarami.

Uroczystość rozpoczęła się hymnem, odegranym przez orkiestrę z wieży ratuszowej. W imieniu miasta przemawiał dr Gałkowski. Chór odśpiewał »Hymn Rzeczypospolitej« Nowowiejskiego pod batutą kompozytora.

Jenerał Raszewski, po odpowiedniem przemówieniu, wręczył ordery »Virtuti militari« i krzyże walecznych uczestnikom walk grudniowych.

Order »Virtuti militari« otrzymali: z p. podpułkowik Wiesiołski, gen. Gorczyński, jenerał Grudziński, pułkownik Lango, podpułkownicy Sikorski, Zengteler i Śliwiński, rotmistrz Zygwira, kapitanowie Świnarski, Andrzejowski, Niewiki, Kowalski i Rogalski, porucznik Henrych, podporucznicy Materno i Czarnecki. Rozdano kilkanaście krzyżów walecznych. Między innymi krzyż taki otrzymał major francuski, Levesy, co dało sposobność publiczności do owacji na cześć Francji.

Po akcie wręczenia krzyżów, odśpiewano hymn narodowy, poczem przemówił polski kombatant plebiscytowy Górnego Śląska, Kordaczyk, wzywając do zjednoczenia wszystkich sił w walce o Górny Śląsk.

Wieczorem odbyło się w teatrze Wielkim uroczyste przedstawienie »Halki«. Na przedstawieniu obecny był ks. kardynał prymas Dalbor, przedstawiciele władz, wojska, miasta i t. d. W teatrze dramatycznym Polskim wystawiono »Horsztyńskiego« z dyrektorem Zelazowskim w roli tytułowej.

Powrót dzieci krakowskich.

Kraków, 30 grudnia.

Po ciężkich i ofiarnych bojach, oraz trudach wojennych, powróciły wczoraj, godzinie 10 rano do naszego miasta dwa batalony 20 pułku piechoty ziemi krakowskiej, prowadzone przez brygadjera-pułkownika Trześniowskiego. Oddziały piechoty, karabinów maszynowych i rowerzystów wysłały na tutejszym dworcu kolejowym, gdzie powitała je delegacja komendy miasta, oraz inżynier dowództwa okręgu jenerałnego jenerałowie Stiller i Piaszecki. Obecni byli również delegaci rozmaitych formacyj, stacjonowanych w Krakowie, wraz z muzyką, oraz liczne obywatelstwo krakowskie.

Oddziały ustawiły się wzdłuż ulicy Kamiennej, gdzie w serdecznych słowach przemówił prezydent miasta wiceprezydent Rollo, podkreślając waleczność naszych żołnierzy na froncie bolszewickim, litewskim, białoruskim i ukraińskim. Następnie mowa wskazał, że obecna sytuacja nie pozwala w tej chwili ugościć żołnierzy, jak serce i uczucia każe, aby obywatelowo krakowskie w najbliższym czasie urządzili dla swoich żołnierzy zebranie towarzyskie, poczem wyraził życzenie, aby powracający do Krakowa żołnierze po ciężkim wysiłku stanęli do wspólnej pracy nad budową zmartwychwstałej ojczyzny, jak szczególne wysiłki, celem pokonania wszelkich przeszkód. Wreszcie mowa zakończył okrzykiem na cześć 20 pułku piechoty, okrzyk ten obecni trzykrotnie z entuzjazmem powtórzyli.

Następnie po przemówieniu kapelana ks. Gietewskiego oddziały sformowały się do pochodu z dużemu muzykami na czele i przeszły przez miasto, dotrując przed jenerałicją i zaproszonymi gośćmi którzy zeszli do rogu Rynku i ulicy Szczepańskiej. Maszerujących żołnierzy z entuzjazmem witali publiczność.

Po defiladzie oddziały udały się do koszar na Krowodrzy.

Żołnierze prezentują się dobrze, choć mundury zniszczone, choć na twarzach, zesmażonych i wymęczonych znać ciężkie boje i widać wyryswaną historję trudów wojennych. W oczach żołnierzy malaje się radość z powrotu do rodzinnego miasta.

Powolnym marszem przesuwał się szereg za szeregiem, tworząc barwny widok, urozmaicony chorągiewkami, zatkniętemi w lufach karabinowych.

Trzeci batalion 20 p. p. przyjechał dziś w nocy i odmaszerował wprost do koszar.

Wyrok śmierci za morderstwo.

Kraków, 30 grudnia.

Wczoraj w krakowskim sądzie okręgowym karnym odbyła się przed trzy przysiegłych pod przewodnictwem s. s. o. Hubaczka rozprawa przeciwko Józefowi z Marchewków Nachtlowej, oskarżonej o współudział w zamordowaniu swego męża. Wedle aktu oskarżenia, współnie dokonała, z mężem składała się z ustawicznych nieporozumień i kłótni, które wkrótce wywierała się nienawiść; wskutek tego Nachtel począł nosić się od swego losu, przybywając niejednokrotnie po żonka dla swojej matki. To stosnie obwiniał swej stanęła również jej rodzina, która też postanowiła Nachtla usunąć ze świata. Stosunki pomiędzy Nachtlami poczęły się coraz bardziej zaostrzać, aż wreszcie doprowadziły do katastrofy. Dnia 8 lutego 1920 roku przyjechał do matki Nachtla Jan Marchewka i poznał syna jej namawiać do powrotu do domu. Próby początkowo nie odniosły żadnego skutku. Skoro jednak Marchewka obiecał mu zapłacić pewną ilość gruszów, jeżeli ten wróci do domu, Nachtel zgodził się i obaj udali się do obwinionej. Jak się okazało, był to jedynie podstęp. Na drugi dzień wieczorem zwłoki Nachtla w domu jego żony, leżące na ziemi z rozbita czaszką. Podczas przeprowadzonego śledztwa Jan Marchewka zeznał, że w krytyczny wieczór między Nachtlem, jego żoną i Józefem Marchewką, głównym, powstała kłótnia, podczas której Nachtlowa wybiła mężowi na twarz wapno, zaś Józef Marchewka uderzył go kołem kłika wzór w głowę.

Z dalszych zeznań świadków okazało się, że wspomnianej nocy Nachtel, powracający do domu, po spożyciu kolacji, udał się na spoczynek. Wtedy żona, chcąc go odlepić i obezwładnić, wysłała mu na twarz wapno i w ten sposób ułatwiła głuchoniememu morderstwo.

Po przeprowadzonym wstępnego śledztwa, aresztowano Nachtlową i Józefa Marchewka, który jednak zmarł w więzieniu.

Podczas rozprawy Nachtlowa co chwila wybuchała płaczem, twierdząc, że jest niewinną. Twarz przeciętnego pokroju, wysmukłe czoło, regularny nos, normalne usta nie zmuszono dy typu zbrodniczego; dla podejrzenia dodatnio wrażenia, przez całą rozprawę trzymała chustkę na rękach swoje półtoraroczne dziecko. Natomiast wzrok jej, oraz ruchy i zachowania zmieniały charakter bezwzględny, zaciety i opony, zapobiebliwie, nie liczące się z żadnemi przeszkodami. Zwłaszcza przykre wrażenie zrobiła scena między obwinioną a jej kilkuletnim dzieckiem, która podczas rozprawy siedziało między świadkami. Dziecko to, przyzwyczajone do matki, pocięło od niej z przestrachem uciekać.

Świadkowie w znacznej części zeznawali na niekorzyść obwinionej.

Po mowie obrońcy, trybunał na podstawie werdyktu sędziów przysięgłych skazał Nachtlową na karę śmierci przez powieszenie. Oskarżona przyjęła wyrok wybuchem płaczu.

Wyrok został wydany do Warszawy, celem zatwierdzenia.

Od Administracji.

Celem uregulowania nakładu, prosimy o możliwie najwcześniejsze odnowienie prenumeraty. Warunki prenumeraty zamieszczone są w nagłówku dziennika.

KRONIKA.

Kraków, 30 grudnia.

PRAWDOPODOBIEŃSTWO POGODY NA DZIEŃ 30 GRUDNIA: Pochmurno, temperatura blisko zera, wiatry zachodnie.

Wyciąg z obserwacyj meteorologicznych w Polsce z dnia 29 bm.

Miejscowość	Temper. Rano	Temper. min	Kier. wiatru	Stan nieba
Kraków	8 —1		pół.-zachod.	deszcz
Zakopane	6 —0		pół.-zachod.	pochmurno
Wiedeń	5 —0		cisza	mgła
Poznań	0		półn.-zach.	deszcz
Gdańsk	2 —0		cisza	pochmurno

Rozkład ciśnień: Zwyż barometryczny nad Skandynawją, Finlandją i południową Europą. Drugorzędna depresja nad Polską. Uwagi: Śnieg w Zakopanem.

PODNIESIENIE CEN ELEKTRYCZNOŚCI. Wczoraj odbyło się w magistracie posiedzenie komisji gazowo-elektrycznej, na którem z powodu ponownego, dwukrotnego podrożenia węgla i innych kosztów produkcji uchwalono podnieść cenę prądu elektrycznego dla kin na 36 mk. za 1 kwg., dla lokali na 30 mk. za 1 kwg., dla mieszkań prywatnych i klatek schodowych oraz dla motorów na 18 mk. za 1 kwg. Inny powyższe obowiązują od wykazów grudniowych bo, tak, że rachunki styczniowe obliczone będą według nowych taryf.

PODWYŻSZENIE CENY GAZU. Komisja gazowo-elektryczna zajęła się także i gazem. Kraków na początku 28 grudnia br podniosła cenę gazu począwszy od odczytów gazomierzy w miesiącu grudniu jak następuje: Za 1 m. sześcienny gazu zużytego do oświetlenia, gotowania, opalania 10 mk; za 1 m. sześcienny gazu zużytego do silnika 250 mk.

W KRAKOWIE WYGASŁY CHOROBY ZAKAŹNE. Jak się dowiadujemy, w Krakowie niema obecnie prawie żadnych chorób zakaźnych, a tylko pojedyńcy, który w roku zeszłym o tym czasie grasował tyfus, ustąpiły wszelkie ślady. Jest to zaszczytnym objęciu przyczynia się do tego wyjazd z Krakowa ewakuowanych z wschodu, który do naszego miasta przywiezli choroby zakaźne.

KONCERT SYMFONICZNY w teatrze im. Słowackiego odbędzie się w najbliższą niedzielę (2 stycznia) ze współudziałem znakomitego artysty prof. Eisenbergera. Bilety w kasie zamawiać przy ul. Sławkowskiej (biłem Ljeskiego).

ZAPOWIEDŹ KARNAWAŁOWE. Bal maskowy na ochmanie w Ludwinowie, mający się odbyć dnia 8 stycznia 1921 w Kasynie wojskowym, zapowiada się znakomicie. Zabawa urozmaicona będzie niemi niespodziankami, jak wybór królowej balu i wręczenie jej kwiaty. Sekcja czynna nauk daje pewność dobrego towarzystwa. Zaproszenia wydaje Komitet w Kasynie wojskowym codziennie od 5—7 wieczór.

NOC SYLWESTROWA SYNDYKATU DZIENNIKARZY KRAKOWSKICH zapowiedziana w »Dzienkowie obejmuje bogaty urozmaicony program. Będzie to kompletne kabaretowe przedstawienie z udziałem pp. Poraj-Porecki, Latajsera, Pilarskiego, Wolińskiego, Czernikowskiego, Ulickiego i Nelbego, Martówny-Wojnarz, pp. Kosmalskich, Cenferowicz p. Ostoja, Wompanowej i p. Górnyskiej. W antrakcie przyjęcie nać będzie orkiestra prof. Kopystyńskiego. Zaproszenia sydaje się dziś we czwartek i w piątek od 6—8 wieczór w redakcji »Naprzodu«.

DAWNA SZOBKA Z CZASÓW WOLNEGO M. KRAKOWA będzie odegrana na Czarnej Kawie Syndykatu dziennikarzy krakowskich w niedzielę 2 stycznia o godz. 4 po południu w »Dzienkowie«.

»SYLWESTER LITERACKI«, który odbędzie się jutro (piątek) o godz. 11 wieczór w sali hotelu Polleta, przyjmuje wysoce wytworny program artystyczny. Batutę literacką programu objął p. Józef Flach, a muzyczną p. Bolesław Walewski. W antrakcie przygrywać będzie orkiestra pod kierownictwem kapelm. Tad. Górzyńskiego. Bodzie przedstawiony na fundusz zapomogowy krakowskiego Związku literatów. Bilety do nabycia w hotelu Polleta u p. Mrozowskiego.

WIECZÓR SYLWESTROWY W TEATRZE IM. J. SŁOWACKIEGO, urządzony przez artystów tego teatru rozpocznie się o godz. 11 wieczór. Na program wieczoru złożą się wesołe i pełne humoru produkcje lekkiego repertoaru.

REWJA OPERETKOWA W TEATRZE »NOWOŚCI«. W piątek 31 grudnia wystawia teatr »Nowości« o godz. 8 wielką rewję operetkową 12 obrazów z udziałem całego zespołu. Resztę biletów sprzedaje kasa zamawiań o Rudzińskiego linja A-B.

W przygotowaniu »Szalona krakowiaczka« operetka W. Kolla.

DWA WIĘCZORY SYLWESTROWE W TEATRZE »NOWOŚCI«. Tradycyjne wieczory sylwestrowe 63-bola się w »Nowościach« w piątek 31 bm. o godz. 11 wieczór wielka rewja operetkowa w 12 obrazach pt. »Mała Mała« z udziałem wszystkich artystów. O godz. 10W »Nowościach« wieczór sylwestrowy z udziałem okolicznościowa »Migrena sylwestrowa« z udziałem pp. Ostkiej, Czernikowskiej i dyr. Pilarskiego, w części sprawiej oprócz artystów »Nowości« wystąpią goślemki pp. W. Poraj-Porecka, Wyrwicz i A. Turski. Po części balowej pp. Ostkiej, Czernikowskiej, E. Pilarski i Ulicki. Resztą biletów do nabycia u Rudzińskiego linja A-B.

Z TEATRU »BAGATELA«. Dzisiaj powtorzona będzie »Powódź« Bergera, która powróci na repertuar w sobotę 1 stycznia 1921. Wieczory sylwestrowe zapowiedziane na piątek rozpoczną się: pierwszy o g. 8/8 wieczorem, drugi o 11 w nocy.

W CZYTELNI TOWARZYSKIEJ odbędzie się w piątek, 31 bm. zebranie sylwestrowe członków. Początek o godzinie 9 wieczór.

Z TOW. OGRODNICZEGO W KRAKOWIE. Posiedzenie zwyczajne Tow. ogrodniczego odbędzie się we środę dnia 12 stycznia 1921 o godz. 6 w sali Tow. rolniczego. Na porządku dziennym pogadanka prof. p. Czesła Sadowskiego »Herje w ogrodnictwie«. Gości mile widziani.

ZAKWESTJONOWANIE 1700 KILOGRAMÓW SŁONINY. Krakowski urząd walki z lichwą zakwestjonował na tutejszym dworcu kolejowym niejakiego Hirsch, pochodzącego z Chrzanowa 1700 kg. słoniny, przeznaczonej rzekomo dla robotników w Siersze. Głuch całkowal słoninę tę wywieść, nie posiadając żadnego dokumentu, stwierdzającego, że jest ona rzeczywiście przeznaczona dla robotników.

AWANTURNICZY PASKARZ. Kilku żołnierzy doniosło do krakowskiego urzędu walki z lichwą, że Israel Butterfass sprzedaje w sklepie spożywczym przy ul. Siemiradzkiego 18, papierosy drożej niż w sklepach spożywczych, w wyjątkowych cenach. Na wspomnionym sklepie zarządzono rewizję, podczas której skonfiskowano znaczną ilość papierosów. W czasie rewizji Butterfass począł głośno opór, wyrzucając się obelżywie pod adresem funkcjonujących w nocy urzędników. Wskutek tego Butterfass został aresztowany i odstawiony do aresztu policyjnych.

WŁAMANIE. Do lokalu Zjednoczenia Ziemian przy ul. Krupniczej 9 w Krakowie włamali się wczoraj wieczorem nieznani sprawcy i skradli dwie pary buciorów oraz parę kalosz.

KRADZIEŻ PUTRA. Policja krakowska aresztowała Wiktorję Chabradową, służącą, która swojemu pracodawcy Oskarowi Rustmeyer, właścicielowi domu w Sosnicy (przy Jarosławi, skradła futro wartości około 160.000 mk.

Z ZAPISKÓW POLICYJNYCH. Za oszustwo aresztowano w Krakowie niejakiego Franciszka Dybkę, lat 49, który Leonowi Sekurze, kondukterowi, sprzedał dwa pierścionki złote za 3.000 mk.

Policja krakowska aresztowała Stanisława Madeja, lat 40, który N. Kwiatkowskiemu, właścicielowi sklepu węgla przy ul. Zwierzynieckiej, skradł cztery gumy powozowe, wartości 40.000 mk.

Aresztowano w Krakowie Wincentego Nowaka, szeregowca 1 pułku kolejowego, który na tutejszym dworcu kolejowym skradł z wagonu dwa kozie z garderobą wartości kilkunastu tysięcy marek.

Z kraju i ze świata.

ŻYCZENIA NOWOROCZNE DLA NACZELNIKA PAŃSTWA. Kanclarja cywilna Naczelnika państwa komunikuje: W dzień Nowego Roku składane będą życzenia Naczelnikowi państwa w Pałacu Łazienkowskim. Bezpośrednio po wysłuchaniu mszy św. w kaplicy Łazienkowskiej Naczelnik państwa przyjmie życzenia od prezydjum i posłów Sejmu ustawodawczego, od rządu i od kardynała ks. Kakowskiego, arcybiskupa metropolity warszawskiego. Następnie złożą Naczelnikowi państwa życzenia o godzinie 12 korpus dyplomatyczny, o godzinie 12 i pół przedstawiciele władz cywilnych, państwowych i komunalnych, oraz kierownictwo wszystkich wyznań, o godzinie 1 przedstawiciele wszystkich władz i urzędów wojskowych, o godzinie 1 i pół przedstawiciele instytucyj społecznych, kulturalnych, stowarzyszeń, prasy i t. p. Pałacu przyjęcia park Łazienkowski będzie zamknięty. Karty wizyto otrzymają wbrótce cywilne, oraz wojskowe w drodze urzędowej, a przedstawiciele instytucyj społecznych, prasy, stowarzyszeń, delegacje i t. p. za pośrednictwem zgłoszeniem do kancelarji cywilnej Naczelnika państwa w Belwederze w dniach 30 i 31 grudnia b. r. po południu między godziną 5 a 7.

P. BIESIADECKI JEN. KOMISARZEM W GDAŃSKU. »Dziennik Gdański« w numerze gwiazdkowym omawia sprawę mianowania p. Biesiadeckiego komisarzem jeneralnym Rzeczypospolitej Polskiej w Gdańsku. Nominację tę »Dziennik Gdański« wita z zadowoleniem i podkreśla, że taktowi politycznemu, postępowaniu oraz osobistym stosunkom p. Biesiadeckiego z przedstawicielami Ligi narodów w Gdańsku zawdzięczać należy zabezpieczenie interesów Polski w wolnem mieście. P. Biesiadecki umiał we wszystkich wypadkach znaleźć właściwy kontakt z decydującemi czynnikami w Gdańsku, co umożliwiło mu owocną pracę.

ALZACJA I LOTARYNGJA DLA POLSKI. Za pośrednictwem konsulatu polskiego w Strasburgu, zorganizowano w Alzacji i Lotaryngji zbiórkę na rzecz polskiego Czerwonego Krzyża. Ludzi w tej organizacji wzięli obywatele tych krajów. Ogólna suma zbiórki wyniosła 31950,45 franków, 600 marek polskich 400 niemieckich i 5 dolarów. Więcej niż dwie trzecie kwoty pochodzi od Francuzów, a jedna trzecia od obywateli polskich. Zebrane dary przesłał konsulat polski w Strasburgu do ministerstwa spraw zagranicznych.

PAROWIEC »KRAKÓW«, o którego podróży do Antwerpji pod banderą polską donieliśmy wczoraj, należy do polskiego Tow. żeglugi morskiej »Sarmacja« towarzystwa z czysto polskim kapitałem, które powstało z początkiem roku 1920 i posiada biuro okrętowe w Gdańsku. »Kraków« jest pierwszym statkiem, który rozpoczął żeglugę pod banderą polską na morzu Północnem, pozostałowo między Anglją a Francją, a następnie między Anglją, Danją, Norwegją a Francją, obecnie zaś między Gdańskiem i Antwerpją. Dyrektorem towarzystwa, którego akcjonarjuszami są prawnie instytucje małopolskie, jest były pułkownik i asystent marszałka polskiej Nowotny, który przeszedł początkowo w Danji, a obecnie w Gdańsku.

ŚP. JÓZEFA SAWICKA. Z Warszawy donoszą: W dniu 23 bm. zmarła tutaj po długiej chorobie znana i ceniona literatka, piszająca pod pseudonimem Ostoi, śp. Józefa Sawicka. Utwory swoje nowelistyczne, wysoko swego czasu cenione przez krytykę, drukowała zaczęła w r. 1889 w »Prawdzie« warszawskiej i poterbookim »Kraju«, poczem ukazały się one w książkowych zbiorach pt. »Szkice i obrazki« (1889). Napisała nadto powieści »Królowa«, »Wychowanka«, »Nad morzem« (1908) oraz przetłumaczyła dzieła Stendhala. Z zawodu była nauczycielką języka polskiego na pensjach warszawskich w okresie najgorszego ucisku szkolnego za rządów Apuchtina. Wysoko ceniona dla zalet charakteru i talentu pisarskiego śp. Sawicka w ostatnich latach złożona ciężką chorobą, uznęła się z widowni literackiej. Zmarła, licząc lat 60.

PODWYŻSZENIE OPŁAT NA KOLEJACH WĄSKOTOROWYCH. Na wszystkich państwowych kolejach wąskotorowych będą od 1 stycznia 1921 roku obowiązywały podwyższone opłaty za przewóz osób o 50 procent, a za przewóz towarów o 100 procent.

ZABICI NA DACHU WAGONU. Z Warszawy donoszą: Na stacji Tłuszcz stwierdzono, że z jadących na dachu wagonu żołnierzy zabici zostali na miejscu dwaj polowskiej: Adam Zambrycki, Jan Wódka i Aleksander Kondrusiak. Nawiska rzeczywiste, zabitego żołnierza nie stwierdzono. Nadto kilku z jadących na dachu żołnierzy zostało ciężko rannych.

UCIECZKA WIĘŹNIÓW. Z więzienia przy ul. Długiej w Warszawie zbiegło w pierwszy dzień Świąt aż 4 więźniów. Podczas starcia ze strażą, dwóch więźniów zostało zabitych.

OBELISK NIEPODLEGŁOŚCI W TORUNIU. Kapitał budowy obelisku Niepodległości w Toruniu wydał do spółczesnego odezwę, wzywającą do składania ofiar na budowę obelisku. Ofiary przyjmuje skarbnik kapitału p. Junk, dyrektor P. K. K. T. w Toruniu.

STATYSTYKA SZKÓŁ POWSZECHNYCH NA POMORZU. »Gazeta Toruńska« podaje: Tymczasowa statystyka szkół powszechnych na Pomorzu wykazuje się szkół powszechnych jednoklasowych 909, wielopiątkowych 626, wydzielonych 12, razem 1536. Z tego polskich 1182, niemieckich 354. Do szkół tych uczęszcza w roku zeszłym 129.000 dzieci polskich, a 60.000 niemieckich, razem 189.000. Czynnych sił nauczycielskich jest 1915, brak zaś 1115 nauczycieli.

TRUDNE POŁOŻENIE TEATRU LWOWSKIEGO. Magistrat lwowski zwrócił się z nakazem tymczasowym do nowomiejskim do wysokiego ministerstwa kultury i oświaty o przyznanie teatrowi lwowskiemu odpowiedniej subwencji.

Nadmienić należy, że od lipca 1918 r. wynosi dotąd teatru lwowskiego 2 miljony marek. Wobec tego, że mimo skromnych stosunków płac artystów teatr czyta świeci pustkami, dalsze podwyższanie cen wstępu jest ryzykowne. Oprócz skromnej subwencji krajowej ministerstwa kultury przyznało w roku 1919 kwotę 1.500.000 mk. na odbudowę, która naturalnie nie mogła nałożyć podtrzymać budżetu teatralnego.

ZDERZENIE POCIĄGÓW. Ze Lwowa donoszą 28 bm.: Wczoraj o godz. 9.30 przed południem najechał na drzewo Podzamcze pociąg osobowy, który przybył ze Stojakowa, na pociąg towarowy. Parowozy pociągu i drugiego pociągu zostały zniszczone. Maszynista, który prowadził pociąg stojanowski, na szczęście nie wjechał całą siłą i dzięki temu katastrofa nie przybrała większych rozmiarów. Z podróżnych jedna tylko osoba uszkodziła się lekko, wskutek czego przedstawiony katastrofa mogła być poniesiona owe okropne skutki.

NIE PRZYJMUJE STANOWISKA. Dr Lew Baczyński, b. poseł do parlamentu austrjackiego ogłasza w dzienniku »Wpered«, że nie wiedzą się nigdy o kierowanie go całokształtu polityki nationerzej linii krajowej i nie zajmuje w tej sprawie nie jeszczkowski stanowisko to tam przyjaźny tylko wówczas, gdyby go desygnowała partja tradycyjnej w porozumieniu z innymi skr. partjami polskiemi.

Z PLOSKIROWA I KAMIENCA. Do »Kurjera Lwowa« donoszą: W płoskirowskim powiecie wybuchło powstanie włościan przeciw sowietom. Stłumiły je artylerja.

W ubiegły piątek odbył się w Kamieńcu Podolskim zjazd, na którym bolszewicy, skreślając swoją posyłę polityczną, rozmawiali, że muszą zwinąć Kamieniec oraz cztery powiaty: kamieniecki, płoskirowski, ustyczowski i gorycki, w zamian za złoto, którego Polacy nie mogą dać. Zwolnienie ma zastąpić 3 stycznia.

W Kamieńcu niema żywności. Bolszewicy zabronili wszelkiego dowozu ze wsi. Targi wszystkie skasowano. Funt chleba kosztuje 200 karbowańców, ukraińskich.

TYFUS NA UKRAINIE. »Ridny Kraj« donosi, że na całej Ukrainie pojawiła się epidemja tyfusu plamistego i irrzasnego. Wiadze sowieckie nie mogą jej stłumić, gdyż nie mają lekarzy.

11.000 RÓŻTRZELANYCH. »Times« donosi, że na Krymie bolszewicy rozstrzelali 12.000 osób.

HANDEL WŁOSAMI W ROSJI. Donoszą z Rosji, że katastrofalny stan ekonomiczny w państwie, wytworzył nową gałąź handlu, mianowicie handel włosami ludzkiemi. Tysiące kobiet ze star letniego robotniczej sinusowe nędza, obcinają sobie włosy i sprzedają je specjalnie w tym celu przybyłym do Moskwy kupcom chińskim.

ZMARLI.

Stanisław Turczynowicz, dyrektor Banku krajowego, zmarł w Warszawie.

Ludwik Gelzer, b. profesor konserwatorjum zmarł w Warszawie 21 bm.

REPERTUAR

TEATRU MIEJSKIEGO IM. JUL. SŁOWACKIEGO:

Czwartek, 30 bm.: »Orlątko«.

Piątek, 31 bm.: »Zakłócen królowej Madagaskaru«.

Sobota, 1 stycznia po poł.: »Betlem polskie«, wieczorem »Tragedja Emmengau«.
Niedziela, 2 stycznia po poł.: »Betlem polskie«, wieczorem: »Królowa królowej Madagaskaru«.

REPERTUAR TEATRU »BAGATELA«.
Czwartek, 30 bm.: »Powódź«.
Piątek, 31 bm. o godz. 7½: »Rok 1920« rewja; o godz. 10½ »Noc sylwestrowa«.
Sobota, 1 stycznia po poł.: »Pigłane zaski«, wieczorem: »Rok 1921«.
Niedziela, 2 stycznia po poł.: »Prymas cyganów«, wieczorem: »Tam gdzie skowronek śpiewa«.
Poniedziałek, 3 stycznia: »Dziewczę z Holandji«.
Wtorek, 4 stycznia: »Dziewczę z Holandji«.

Wieczór Sylwestrowy

w sali teatru

„UCIECHA“

O GODZINIE 10.30 WIECZOREM.

W pierwszorzędnym programie biorą udział artyści teatrów miejskich pp.: Bruszowa, Kozubianka, Maliska, Białkowski, Nowakowski, Minowicz, Marjanski, Wasilewski, Koszutscy, Miller i inni. — Bilety wcześniej do nabycia w biurze teatru »Uciecha«, w dniu wieczoru przy kasie teatru.
8465 1598

Dwa wielkie

wieczory humoru

odbędą się w noc Sylwestrową 31 b. m. w sali »Sokoła«. Pierwszy o godzinie 7 i pół, drugi o godzinie 10 w nocy. Bogaty program, trzykający niezrównanym humorem, wykonają nasi najznakomitsi artyści scen krakowskich w liczbie 12, z Wyrwiczem i Turskim na czele. Bilety są do nabycia u J. Rudnickiego, Linja A—B.
8559 A—B.

Maryla Gremo

fenomenalna tancerka 8-letnia, wystąpi tylko jeden raz w niedzielę, dnia 2 stycznia w sali »Sokoła«. Występ niezrównanej artystki wywołał w naszem mieście — jak było do przewidzenia — wyjątkowe zainteresowanie i ściągnie — jak świadczy szybka sprzedaż biletów u J. Rudnickiego, Linja A—B — tłumy publiczności do sali »Sokoła«.
8569

Zabawa taneczna w noc Sylwestrowa

odbędzie się w piątek dnia 31 b. m. w wielkiej sali »Sokoła«, pod kierownictwem znanego taneczmistrza Eugenjusza Koszutskiego. — Bilety wcześniej są do nabycia u J. Rudnickiego,
8551 Linja A—B.

Wieczór Sylwestrowy

w Kawiarni Centralnej

ze współudziałem pierwszorzędnych sił kabaretowych. Wyrwicz, Grajdera, Czernikowny. Początek o godzinie 8 wieczorem. — Miejsc brak do nabycia na miejscu.

Kto nie widział!
niech spieszy!
do kina Lubicz

oglądać wielkie arcydzieło filmowe pod tytułem:

Narodzenie, żywot i męka Chrystusa

które będzie wyświetlane tylko jeszcze trzy dni, to jest 31 grudnia, 1 i 2 stycznia.
8404

ŚWITI?

CIERPIENIA ŻOŁĄDKA I PRZEWODÓW POKARMOWYCH. Profesor Loubo, Berlin, członek państwowej rady zdrowia, stwierdził, że gorzka woda »Franz-Josef« nawet przy wrażliwych kiszkach uzyskuje bezbolesny stolec.

Naczelnik państwa wyjedzie do Paryża w połowie stycznia.

Warszawa, 30 grudnia (Tel. wł.) Ministerstwo spraw zagranicznych odpowie na zaproszenie Naczelnika państwa przez prezydenta Rzeczypospolitej francuskiej jako lub polityczne.

Prawdopodobnie Naczelnik państwa wyjedzie w pierwszej połowie stycznia w towarzystwie ministra spraw zagranicznych Sapiehy, ministra Sosnkowskiego i ministra Stronkowskiego.

Francja nie odmówi Polsce pomocy.

Paryż, 30 grudnia (PAT). Ag. Havasa. W Izbie deputowanych, odpowiadając na interpelację w sprawie wstąpienia przez Niemcy materjału wojennego państwom sprzymierzonym minister wojny, oświadczył między innemi, że Polska przez swój heroizm ocaliła pokój Europy. Francja — powiedział minister — nigdy nie odmawiała Polsce swojego poparcia i również nigdy w przyszłości zwrócenie się Polski do Francji o pomoc nie będzie daremne.

Premjer bułgarski w Warszawie.

Warszawa, 30 grudnia. (PAT). Dzienniki podają: Dzisiej rano punktualnie o godz. 9·20 przybył z Krakowa premjer bułgarski Aleksander Stambuliński wraz ze swojem otoczeniem. Na dworcu przywitali gościa przedstawiciele ministerstwa spraw zagranicznych, szef protokołu Prezydencji, przedstawiciele wojskowości, dowódca O. G. jenerał Iwaszkiewicz i komendant miasta jenerał Zawadzki, przedstawiciele miasta, kompanja honorowa pd. Z dworca goście odjechali do Bristolu, gdzie przygotowano dla nich apartamenty. W pałacu premjer Stambuliński zrazu składał wizyty dyplomatom.

Warszawa, 30 grudnia (Tel. wł.) Prezydent gabinetu Stambuliński złożył wczoraj wizytę prezydentowi ministrów Wiłkowi, ministrowi Sapieże, a nedto zostawił karty wizytowe u wszystkich ministrów. Wieczorem w salach hotelu Europejskiego odbył się uroczysty bankiet. W dniu dzisiejszym premjer Stambuliński odbędzie konferencję z przedstawicielami stronnictw polskich. O godz. 4 popoł. Stambulińskiego przyjmie Naczelnik państwa.

ZAŁOŻENIA POLITYKI PREZYDENTA STAMBULIŃSKIEGO.

Warszawa, 30 grudnia (Tel. wł.) Wczoraj w godzinach popołudniowych prezydent gabinetu bułgarskiego Stambuliński przyjął przedstawicieli prasy warszawskiej i zapoznał ich z celami i zadaniami swej polityki.

Zasadniczym jej celem jest wznowienie dawnych przyjaznych stosunków między Bułgarją a państwami, które wchodzą w skład ententy.

Nie należy zapominać — mówił p. Stambuliński, — że fatalna polityka cara Ferdynanda doprowadziła do jego, że Bułgarja znalazła się wśród wrogów ententy. Za zbrodnie swego króla naród bułgarski ponósł surową karę, surowszą niż główni sprawcy wojny: Niemcy. W tej nafety zapominać — mówił p. Stambuliński, — że fatalna polityka cara Ferdynanda doprowadziła do jego, że Bułgarja znalazła się wśród wrogów ententy. Za zbrodnie swego króla naród bułgarski ponósł surową karę, surowszą niż główni sprawcy wojny: Niemcy. W tej nafety zapominać — mówił p. Stambuliński, — że fatalna polityka cara Ferdynanda. Prezydent przyznał, że sam był niejaby skazany na karę śmierci, a potem skazywany na dożywotnie więzienie, za to, iż przeciwdziałał tej polityce. Trzy tysiące żołnierzy bułgarskich zginęło w walce z wojskami cara Ferdynanda, który ratować się musiał ucieczką wraz z Niemcami, by uniknąć skutków gniewu ludu.

Dziś Bułgarja zerwała z szowinizmem i jest nawskroś demokratyczną. Do polityki swej wprowadziła, zapewnie nowe pierwiastki. Wytyczeni tej polityki są: bezwzględne spełnienie warunków pokojowych przez Bułgarję, apel do czynników decydujących celem zapewnienia Bułgarji wyjścia na morze Egejskie, wreszcie autonomja dla mniejszości narodowych, tzn. Bułgarja przyjmie, by Bułgarzy, zamieszkujący państwa sąsiednie, otrzymali autonomję, wzamian zaś inne narodowości w Bułgarji otrzymają tosamo. Są to warunki niezbędne dla utrzymania stałego pokoju na Bałkanie.

Następnie omawiał premjer bułgarski szczegóły swej stosunek do Polski. Między Polską a Bułgarją — przypuszczał p. Stambuliński — nie było nigdy ani wojen ani nawet momentów nieprzyjaźni. Dziś zaś wobec zmienił, panujących w Rosji Polska postarła wszelkie dane na to, by, aby się najściślejszem państwem słowiańskim.

Nie będziemy powtarzali wszystkich tych kwiatnących zwrotów, jakie p. Stambuliński użył pod adresem naszego kraju i naszego narodu, zaznaczyć jednak należy, że robiły one wrażenie, iż były reflekcjami poczynionych przez niego spostrzeżeń a nie dyplomatyczną uprzejmością.

Bułgarja pragnie wejść z Polską w jak najbliższe stosunki — mówił dalej p. Stambuliński. — Dziś już można dowodzić stosunki ekonomiczne, albowiem Polska może dostarczyć Bułgarji wiele, gotowych towarów wzamian za surowce. Sprzyjają temu warunki walcowe, chodzi tylko o zawiązywanie komunikacji. Nie stoi również nic na przeszkodzie nawiązaniu stosunków kulturalnych, które prawdziwie się mogą w wymianie profesorów i nauczycieli.

Co do stosunków Bułgarji do Jugosławji zaznaczył premjer bułgarski, że między temi dwoma krajami istnieją duże przeciwieństwa, mimo to Bułgarja uważa wyrównanie tych sporów za rzecz bardzo pilną i gotowa jest poddać się arbitrażowi któregokolwiek z państw słowiańskich. Przyznać jednak trzeba, że w Belgradzie gnmt potem nie jest jeszcze podatny i Bułgarja spotyka się tam z nieustępliwością i niezgrabnością traktowaniem.

Przemówienie swoje zakończył p. Stambuliński podkreśleniem jeszcze raz, iż przynie oddać kwestję sporu bułgarsko-jugosłowiańskiego pod arbitraż któregokolwiek z państw słowiańskich, zaznaczając, że dziś Bułgarja myśli tylko o pracy nad wewnętrzną swą organizacją.

Konferencja polsko-litewska.

Warszawa, 30 grudnia (Tel. wł.) W dniu wczorajszym wznowiono zostały pokiedzenia konferencji przedstawicieli rządu polskiego z przedstawicielami Litwy kowieńskiej. Z panujących na konferencji nastrojów wnioskować można, że dojdzie ona wkrótce do konkretnych wyników.

Niepokój w Kownie.

Wilno, 30 grudnia (Orient). Z Kowna donoszą, że panuje tam zamęt na tle zatargu z Polską. Taktyka wmieszania w grę Ukraińca okazała się fatalną. Wśród ludności powstał niepokój, istnieje bowiem obawa, że przymierze litewsko-bolszewickie może sprowadzić na Litwę kowieńską klęskę. Ludność domaga się od rządu ugody Litwy Kowieńskiej z Polską. Panuje przekonanie, że obecny rząd kowieński się po drodze konfliktu z Polską, zgadza.

PROTEST PRZECIWKO REFORMIE ROLNEJ NA LITWIE.

Berlin, 30 grudnia (East Express). »Der Tag« donosi, że państwa zachodnie zwróciły się do rządu litewskiego z protestem przeciwko radykalnej reformie rolnej na zasadzie której 6 i pół miljona morgów ziemi mintoby bez wynagrodzenia ulec konfiskacie. Właściciele ziemscy na Litwie wnieśli podobno protest w konsystorzu litewskiej. Zwrócili oni uwagę na konieczność zachowania własności prywatnej i na obrzymią szkodę ekonomiczną, wynikającą z konfiskaty ziemi. Trzecia część ilości ziemi, mającej ulec wywłaszczeniu, mogłaby zaspokoić potrzeby włościan bezrolnych.

Białoruś i jen. Bałachowicz

Grodno, 30 grudnia (Orient). Komitet białoruski w Grodnie przyjął na wezwanie posłów rosyjskich, w której stwierdza, że niema on nic wspólnego z komitetem politycznym przy armji jen. Bałachowicza. Komitet białoruski nie uznaje Bałachowicza, jako wodza powstańców w państwie białoruskiem, gdyż uważa, że jego akcja wywołana jest dążeniem do utrzymania się na powierzchni życia polskiego po nieudaniu się akcji rosyjskiej narodowej armji ochotniczej.

Konferencja Witosa z Ukraińcami.

„Wpered“ podaje przebieg konferencji delegatów włościan ruskich, odbyłej z premjerem Witosem dnia 23 bm. we Lwowie. Delegaci, w liczbie ośmiu, podnieśli żale włościaństwa z powodu strasznego położenia wschodniej Małopolski, wystawionej na epidemje, kwaterunki, ciężary, jak dostarczanie podwód, skarżyli się na zniszczywienie więźniów politycznych, na utrudnienia paszportowe, powolne tempo odbudowy kraju i gwałcenie autonomji przez mianowanie wójtów, przytaczali, że chłop nie może oszywać drzewa z lasu na opał, że mimo dużego obszaru ziemi nieuprawnej zakłada się wsie bez kontynjent zbosa po cenach nakaywalnych.

„Wpered“ pisze o realizacie konferencji: Podczas całej rozmowy nie poruszano spraw politycznych i przynależności państwowej Galicji wschodniej. Chłopi, którzy po abdjkacji zjawili się w naszej redakcji, odnieśli wrażenie, że mimo wielu obietnic premjera, ludność Galicji wschodniej nie może mieć wiele nadziei poprawy strasznego materjalnego położenia.

Powstanie na Ukrainie

Jak donosi „Rdnyj Kraj“, szaman Tiutjunnyk miał Rozdyczenie, wysłowa stacje linji kijowsko-odeskiej. Również Tarasrna jest w rękach ukraińskich powstańców. At. Monistewica opanował Humań łącznie z 200 kawalerzystami atamana Hułyja.

POLSCY KOMUNIŚCI NA UKRAINIE.

Lwów, 30 grudnia. (PAT). „Rdnyj Kraj“ donosi: W Kijowie przebywa obecnie komunista Feliks Kon. Redaguje tam dziennik komunistyczny pod tytułem: „Głos Komunisty“ w języku polskim i równocześnie stoi na czele wojskowych oddziałów polskich na Ukrainie.

Ukraińcy w Tarnowie.

„Rdnyj Kraj“ donosi z Tarnowa, że między wszystkiemi partjami ukraińskiemi przyszło do porozumienia co do utworzenia jednolitego frontu narodowego. Równocześnie we wszystkich organizacjach Ukr. Nar. Rady postępują prace około wyboru kandydatów do Rady państwowej, którą już w najkrótszym czasie rozpocznie działalność. W naradach tych biorąc także udział jen. Pawłenko, który wraz z komendantami dywizji przybył do Tarnowa.

Artyks. Wilhelm królem Ukrainy?

Praga, 30 grudnia (East Express). Rząd Petlury ogłasza, że ztąd grozi ukraińskiej to rosyjskowości. Zbrojna powstrzymał się proklamować arcyks. Wilhelma królem Ukrainy. W najbliższych dniach uwchodzi Petlura wtedy dowódcy ta wywołała wielkie oburzenie.

BEZPODSTAWNE INFORMACJE CZESKIEGO DZIENNIKA.

Wiedeń, 30 grudnia (PAT). Prasa »Tribuna« podała sensacyjnie bezmiarem wiadomość, jakoby naczelnik rad Galicja wschodnia miał zostać powierzony mniej więcej obecnie. Takie rozstrzygnięcie miało rzekomo zapaść na ostatniej konferencji przedstawicieli wielkiej koalicji.

TARCIE WŚRÓD BOLSZEWIKÓW.

Helsingfors, 30 grudnia (East Express). W łonie wszechrosyjskiego zjazdu sowietów zaznacza się coraz wyraźniej antagonizm pomiędzy delegatami Rosji północnej a południowej. Delegaci Ukrainy żądają ustąpienia prezydenta Ukrainy sowieckiej Rakowskiego i Bennych kowieszów rosyjskich, narzuconych Ukrainie przez Moskwę.

GŁÓD W ROSJI.

Helsingfors, 30 grudnia (East Express). Urzędowy organ sowiecki »Pełkowyj Wiestnik« podaje wiadomość, że żywności dla wojska i urzędników starczy zaledwie do 15 stycznia. Wobec groźby głodowia, władze wojskowe wysłały na wieś oddziały złożone z Tatarów i robotników, celem wydarcia zboża przemocą. — Aby zaś członków uzbrojonych wyprawy zachęcić do bezwzględnego postępowania, przyrzeczono im 15 proc. uzyskanej zdobyczy.

NOTA RZĄDU WĘGIERSKIEGO DO CZICZERINA.

Moskwa, 30 grudnia (PAT). Węgierski minister spraw zagranicznych Peleky wystosował do Cziczerina notę, w której zastrzega się przeciwko temu, by oficerów węgierskich, znajdujących się w niewoli, zatrzymywano jako zakładników wzamian za węgierskich komisarzy ludowych i komunistów, że rząd węgierski gotów jest rozpocząć rokowania w sprawie zaginionych oległej w Bakończynie komisarzy ludowych, aby w uwzgłoś pokoje kres cierpieniom jeńców węgierskich w Rosji.

Nota wzywa rząd rosyjski, aby ustalił czas i miejsce, do którego przybędą jego przedstawiciele celem rokowań.

Rozłam wśród socjalistów francuskich.

Paryż, 30 grudnia (PAT). Havas. Kongres socjalistyczny w Tours przystąpił do dyskusji nad wnioskiem o przyłączeniu się do trzeciej międzynarodówki. Na kongresie są reprezentowane pod tym względem cztery kierunki. Przedewszystkim, kierunek skrajny, rozpowiadający 50 głosami i żądający całkowitego przyłączenia się do programu moskiewskiego, kierunek umiarkowano skrajny, który żąda przyłączenia się do trzeciej międzynarodówki z pewnemi jednak zastrzeżeniami. Ten kierunek grupuje około siebie dwie trzecie uczestników kongresu. Trzecia grupa tak zwanych reformatorów, przyjmuje zasadę przyłączenia się z powzięnemi zastrzeżeniami i stanowczo odrzuca tyranję sowietów moskiewskich, wreszcie czwarta grupa jawicy kongresu, która odrzuca przyłączenie się i »ostrynie Lenina przechwalania doktrynę Jauresa.

Wobec takiego stanu rzeczy rozłam zdaje się być nieunikniony.

Depuszowany Cachin, który jedził w swoim czasie do Moskwy i który reprezentuje kierunek skrajny, lare nieco samarkowany, wypowiedział tylko mowę, wychwalając system bolszewicki i bronząc idei marksizmu.

Paweł Faure, przedstawiciel grupy reformatorów w mowie swojej krytykował program wystawiony przez Moskwę, przyczem skonstatował, że propaganda bolszewicka wywołała rozłam w łonie partji socjalistycznych wszystkich krajów, np. w Stanach Zjednoczonych opuściło partję 40 tysięcy socjalistów amerykańskich pod presją żywiołów komunistycznych cudzoziemskiego pochodzenia. Podobny rozłam miał miejsce w Niemczech, Szwajcarji i Włoszech. Wszędzie komuniści spowodowali rozłam i ruinę organizacji proletarjackich.

Niemieckie referendum [illegible]

Bytom, 30 grudnia (PAT). Przed kilku dniami Niemcy rozpoczęli rozsierać wiadomości, że Polacy planują w dniu Sylwestra nowe powstanie zbrojne. Z polskiej strony stwierdzono, że wiadomości te mają na celu przygotowanie ludności do awantur, które w rzeczywistości przygotowali Niemcy na pierwsze dni stycznia. Ponieważ termin plebiscytu określił nie komisja międzysojusznicza, w Opolu, a jest twierdzą koła konspiratorne, termin ten jest w rzeczywistości nieobaczs. Niemcy pragną stworzyć tej komisji nowe trudności, aby tylko plebiscyt ten odwlec. Niemieccy agitatorzy plebiscytowi głośno zresztą oświadczają, że do plebiscytu na Górnym Śląsku wcale nie przyjdzie.

Ruch rewolucyjny w Irlandji.

Paryż, 30 grudnia (PAT). Z Dublina donoszą, że wojska angielskie rozkoszyły znaczną liczbę osób, tańczących koło Bruff w hrabstwie Limerick, w miejscowości położonej w okolicy, nad którą jest zawieszony stan wyjątkowy. — Większość tancerzy była uzbrojona i powitali wystrzałami zbliżających się żołnierzy, przyczem jednego policjanta trafiono. Wojsko odpowiedziało strzałami i położyło trupem pięciu napastników, z których każdy był uzbrojony. Aresztowano 136 osób.

Różne wiadomości polityczne.

DELEGACJA GDAŃSKICH SOCJALISTÓW W ŁODZI I WARSZAWIE. »Robotnik« donosi, iż w dniu ubiegłym przyjechała do Łodzi delegacja socjalistów miejscowych z Gdańska, składająca się z pięciu osób z wiceprezyd. konstytuanty gdańskiej Rehmana na czele. Delegacja po kilkudniowym pobycie w Łodzi przybywa 7 stycznia do Warszawy.

SKAZANIE BR. MARKIEWICZ. Irlandzka dziennik ka br. Markiewicz, oskarżona o udział w spisku celem zmordowania żołnierzy i policjantów angielskich, została skazana na dwa lata robót przymusowych.

WYJAZD JEN. PELLEY'EGO PRAGI. W Paryżu odbyła się potegnana's ostrzegającym szefu sztabu jenerał Pelle, który z dniem 1 stycznia objęcie stanowisko wysokiego komisarza w Konstantynopolu. Wyjazd jenerała obiecny narodowej ogłosił z tej okazji obszerny artykuł, w którym podkreśla zasługi jenerała Pelle następnie na tyrenie Francji, po opuszczeniu przyznawanie się z naszem czasem.

ODWOŁANIE CZESKIEGO PRZEDSTAWICIELA WIEDNIA. »Prager Tagblatt« donosi z Wiednia, że rząd czeski zamierza odwołać swego wiedeńskiego przedstawiciela dra Flodera. Zarzucają mu, że przy zakupie pałacu Kinsterlanda na posiedzenie rzekomo opiekuńczo narodu jako porzekawiono 6 miljonów koron czeskich korzyn.

ZAMIANA TERYTORJÓW. Sama dopiero z Prawdzą o niemiecym rzekomo zamiarze przyłączenia kontatu Marmarasa Sziget do republiki czechosłowackiej, za co wzamian Rumunja miałaby w drodze rekompensaty uzyskać opiekę nad miastem Aluta a Kirskjkam. W okręgu Marmarasu mieszy się ogłosić na rzecz prawosławia. Przed kilku dniami całe wieś w okręgu marmarskim przeszła na prawosławie.

ZAMACH NA ROSYJSKIEGO PROFESORA W PRADZE. W czasie obchodu strzałowego przez Rosjan w Pradze z okazji świąt Bożego Narodzenia na przedmieściu Vinohrady, dokonano zamachu na profesora rosyjskiego Mockowina. Oły Mockowin opuszczał wieczornicę, jakiś nieznajomy uhrzyty za fiaterem, strzelił do niego z rewolweru i zranił go. Aresztowany bandyta, że nazywa się Bresjanin i że był kapitanem.

WALKI O RJEKĘ. (East Express). Linia 28 grudnia walki o Rjekę trwały w dalszym ciągu. Regularne wojska włoskie znajdują się w mieście, legionści jednak stawiają uściąty opór w walkach ulicznych. Jen. Caviglia celem oszczędzania ludności i jej mienia nie użyła artylerji, bomb ani karabinów maszynowych.

POGŁOSKI O ŚMIERCI D'ANNUNZIA. Wiedeń Wpered twierdzą Gdańsk, Tiumo »Avanti« donosi, jakoby D'Annunzio zginął w czasie tych walk, lub też popełnił samobójstwo.

HOMERULE DLA IRLANDJI. Donoszą z Londynu, że król zatwierdził bil o homerulu dla Irlandji.

Dział ekonomiczny.

CEDUŁKA KURSOWA GIEŁDY KRAKOWSKIEJ z dnia 29 grudnia 1920

	ofiar.	żąd.
Polski Bank Przemysłowy	680/—	700/—
Transakcja	690/—	695/—
Bank Hipoteczny	600/—	680/—
Bank Rolniczy	650/—	700/—
Ziemski Bank Kredytowy	500/—	520/—
Powszechny Bank Kredytowy S. A.	200/—	—/—
Polskie Tow. handlowe	800/—	880/—
Transakcja	820/—	850/—
Hasid. Spółka akc. »Impet«	450/—	520/—
Transakcja	410/—	500/—
»Polski Glob« Tow. transp. handl.	2800/—	3000/—
Transakcja	2950/—	3200/—
Zieleniewski	6100/—	6600/—
Transakcja	6600/—	6100/—
Warsa, Spółka akc. bud. parowców	9000/—	9200/—
Transakcja	9000/—	9200/—
»Lemiesz« fabryki maszyn i narz. rol.	6200/—	6400/—
»Trabitsia« fabr. maszyn i narz. rol.	3200/—	3300/—
Transakcja	3450/—	3300/—
»Automotor« fabryka samochodów	2900/—	3100/—
Transakcja	2600/—	3025/—
»Gutek« fabryka cementu	5700/—	5000/—
Transakcja	—/—	5600/—
Gal. akc. zakłady górn. Siersza	5000/—	6000/—
Transakcja	4900/—	6000/—
»Tepege« Tow. dla przedsiębi. gór.	8000/—	9000/—
Transakcja	8800/—	8800/—
Polska Nafta	4150/—	5000/—
Transakcja	4900/—	4700/—
Elektrownia w Jaworzu	4000/—	4200/—
»Dikow« T. A.	4000/—	4700/—
Transakcja	—/—	4700/—
»Pezet« Powsz. zakłady bud.	1600/—	1800/—
Fabr. przetw. tłuszcz. w Trześni	3000/—	3400/—
»Krakus« Zjed. fabr. przetw. wyrk.	3400/—	3600/—

Waluty i dewizy:

	Kup.	sprz.	czeki
Dolary St. Zjedn.	580/—	600/—	
Franki francuskie	31/—	32/—	
Marki niemieckie	850/—	900/—	900/— 950/—
Korony austr.	90/—	100/—	95/— 100/—
Korony czeskie	720/—	730/—	740/— 750/—
Lei rumuńskie	750/—	800/—	

GIEŁDA WARSZAWSKA z 29 bm.: Obligacje m. Warszawy 6% 1916-16 wartość kupona 2,168, żądano 210, poszukiwano 205, 6% 1917 za 100 marek wartość kuponu 2,98,7, żądano 101, poszukiwano 97, 6% kasa oszczędnościowa wartość kupona 1,30,1, były zastawne 4½% wartość kupona 0,15,0, 5% m. Warszawy wartość kupona 2,44,2, transakcje 22/23—23/23, żądano 203, poszukiwano 206, 4½% m. Warszawy wartość kupona 2,19,8, transakcje 20/20, żądano 211, poszukiwano 205, 6% banku kredyt. hipot. wartość kuponu 2,74,5.

Waluty:

	Gotówka sprz.	Gotówka kup.	Czeki i spłaty sprz.	Czeki i spłaty kup.
Dolary St. Zjedn.	600/—	590/—	600/—	590/—
Dolary kanad.	560/—	560/—		
Franki franc.	36/—	34/50	36/—	34/50
Franki belgijskie	38/—	36/50	38/—	36/50
Franki szwajc.	93/—	88/—	93/—	88/—
Funty sterl.	2100/—	2050/—	2150/—	2050/—
Marki niemieckie	195/—	740/—	795/—	740/—
Korony austr.	110/—	100/—	110/—	100/—
Korony czeskie	720	660	720	660
Korony szwedzkie	116/—	109/—	116/—	109/—
Korony duńskie	88/—	84/—	88/—	84/—
Korony norweskie	88/—	84/—	88/—	84/—
Lei	9/—	8/—	9/—	8/—
Liry	22/—	21/—	22/—	21/—
Marki fińskie	9/—	8/—	12/25	11/50
Floreny holend.	148/—	138/—	148/—	138/—

Ruble carskie po 500: 412/50—408—410, ruble duńskie po 1000: 90—100—94, ruble duńskie po 200: 70—72/50.

GIEŁDA LWOWSKA z 29 bm.: Ruble carskie po 100: 460—430, ruble carskie po 500: 400—420, dzielne 500—330, ruble duńskie tysiącki 80—100, po 250: 50—60, karbowańce tysiącki 5—8, prywatny po 500 i wyżej 3—12, franki francuskie 2150—36, franki szwajcarskie 88—93, funty szterlingi 2050—2150, dolary amerykańskie 550—600, kanadyjskie 460—500, marki niemieckie po 1000: 145—795, setki 450—760, dzielne 550—600, lei rumuńskie 500—610, 810—910, dzielne 710—810, firy włoskie 21—22 korony czeskie 700—730, korony austryjackie 30—100, korony belgijskie 2250—2750, korony szwedzkie 110—116, korony duńskie 80—88, korony norweskie 84—88, marki fińskie 800—900, floreny holenderskie 138—162, Deutsch Londyn 2050—2150, Paryż 2450—36, Zurych 88—93, Praga 730—800, Wiedeń 105—115, Berlin 800—860, Nowy Jork wyżej 30: 550—600, niżej 30: 550—600, Madrytu 21—22, Bukarest 810—910, Brukselа 35/30, 5750, Kopenhaga 84—88, Finlandja 1750—12, Helsingfors 175—180, Sztokholm 105—116, Norwegja 84—88.

KURSA SZWAJCARSKIE z 29 bm.: Berlin 8/95, Nowy York 600, Madryt 21/65, Praga 7/80, Zagrzeb 4/10, Budapeszt 1/15, Bukarest 8/10, Warszawa 1/10, Wiedeń 1/90, austrjackie korony stemplowane 1/10.

KURSA NIEMIECKIE z 29 bm.: Amsterdam 36/75, Antwerpa 49/25, Chrystjania 116/50, Kopenhaga 115/60, sztokholm 1461, Helsingfors 224/75, Wiedeń 1/90, Londyn 25/75, Nowy York 13/92, Paryż 42/30, Szwajcarja 111/85, Hiszpanja 90/50, Wiedeń stemplowana korona 16/48, Praga 11/65, Budapeszt 12/80.

ZNACZNE OSZCZĘDNOŚCI W BUDŻECIE PAŃSTWOWYM. (East Express). W rezultacie konferencji przedstawicieli ministerstwa skarbu i spraw zagranicznych osiągnięto oszczędność 5% miljona franków rocznie drogą zupełnego zwinięcia niektórych placówek dyplomatycznych polskich zagranicą, lub zmniejszenia personalu.

O ZMNIEJSZENIE EKSPORTU Z POLSKI. Minister przemysłu i handlu Przanowski odbył szczegółową inspekcję ministerstwa powodzenia do tycia głównych i okręgowych urzędów przywozu i wywozu. Rezultatem powyższej inspekcji będzie zapowiedziane wszelkich możliwych ułatwień, mających na celu zmniejszenie wywozu towarów zagranicę.

PODWYŻSZENIE CEN WĘGLA GÓRNOŚLĄSKIEGO. Dzienniki niemieckie donoszą: Ceny węgla górnośląskiego za zgodą międzysojuszniczej komisji rozjemczej zostaną podwyższone z dniem 1 stycznia o 20 marek niemieckich na tonie.

UMOWY HANDLOWE. Jak podają dzienniki czeskie dnia 11 stycznia przybędą do Pragi delegaci dwóch rumuńskich dla rozpoczęcia rokowań o zawarcie umowy handlowej. Rokowania z Rumunją są na mapy się rozpocząć rokowania handlowe z delegacją węgierską. Berzeskin »Ceskve Noviny« podaje, że w najbliższym czasie wyjedzie do Warszawy delegacja rządu celem podjęcia rokowań o zawarcie umowy handlowej z Polską.

CZESI CHCĄ ZAWIERAĆ STOSUNKI HANDLOWE Z ROSJĄ. Praski »Czas« donosi, że czeski minister handlu wychodzi do Londynu, aby porozumieć z Rosją, zwłaszcza w sprawie zawarcia umowy handlowej i udzielenia dla Czechosłowacji kredytu. »Tribuna« komunikuje, że wspólnie z ministrem handlu wychodzi do Anglji radca legacyjny ind. Dworzaczek, który w zrzędzie dla handlu zagranicznego prowadzi główne rokowania z Rosją. Nadzory tedy przypuszczać, że minister handlu chce skorzystać z obecności uprawnionych Rosji sowieckiej Krassina w Londynie, w celu podjęcia rokowań o nawiązanie stosunków gospodarczych z Rosją.

OGRANICZENIA EMIGRACYJNE ZE SŁOWACZYZNY DO AMERYKI. Czeskie ministerstwo opieki społecznej ogłasza, że uważa za jedno ze swoich zadań powstrzymać nadmierną emigrację ze Słowaczyzny do Ameryki. Ministerstwo to wspólnie z ministerstwem zdrowia publicznego urządza na Słowacji stacje kwarantanny dla emigrantów, równocześnie pocieszło władzom na Słowaczyźnie, by starały się ograniczyć agitację za emigracją do Ameryki. Także celem ograniczenia emigracji będą zaraz podjęte prace nad przygotowaniem tabelary prywatnej na Słowaczyźnie.

GROŹBA STRAJKU GÓRNIKÓW W MORAW. OSTRAWIE strzymuje się radzi, gdyż przedsiębiorcy nie zamierzają uwzględnić postulatów górników, słowa uwzięta za wyczerpana.

ANGLJA SPRZEDAŁA ROSJI 18 MILJONA JARDÓW SUKNA. »Evening Standard« donosi, że jak kołwiek stosunki handlowe z Rosją sowiecką nie zostały jeszcze podjęte, sprzedała Anglja Rosji pełtora miljona jardów sukna, za które Rosja zapłaciła jeden miljon 250.000 funtów szterlingów.

Odpowiedzialny redaktor:
MICHAŁ KONOPIŃSKI.
Wydawca:
RUDOLF OSMAN.

Nadesłane.

(Artykuły w tym dziale nie podchodzą od Redakcji).

6-miesięczny kurs języka franc., ang. i pol. skiego. Zapisy pozyjnie Zarząd do 5 stycznia od godziny 4—6, ulica Grodzka 1. 00 (szkoła ewangelicka).
8429 4

ODKUPIĘ SKLEP.
Zgłoszenia pod: »Sklep« przyjmuje Administracja »Nowej Reformy«. 8403 2

PLATYNĘ w każdej formie

po najwyższych cenach (dla celów naukowych)
8452 kupuje
Drobner--Kraków.

Kurs handlowy prof. Nycza

4 miesiące, 5 przedmiotów, 200 Mkp. mies. od 3-go stycznia. — Wpisy: ULICA GOŁĘBIA L. 5.
8462 3 Hurtowna.

ADWOKAT
Dr Zygmunt Spingarn
obrońca w sprawach karnych i wojskowych prowadzi obecnie kancelarję
W KRAKOWIE przy UL. FLORJAŃSKIEJ 13.
8437 3 TELEFON 2592.

Ferrowatt

Pierwszorzędne metalowe żarówki elektryczne we wszystkich typach

Żarówki metalowe całowattowe

Żarówki metalowe półwattowe (oszczędnościowe)

Żarówki o drucie spiralnym.

Dostawa natychmiastowa. Oferty na żądanie.

Ferrowatt

Zastępstwo i stale bogato zaopatrzony skład

HENRYK DORTHEIMER

BIURO TECHNICZNE I ELEKTROTECHNICZNE

Kraków, ulica św. Tomasza L. 8.

Dostawa natychmiastowa. Oferty na żądanie.

8201 3 6

Samodzielny buchalter z długoletnią praktyką biurową, poszukuje posady z dniem 1 stycznia. Zgłoszenia przyjmuje Administracja „Nowej Reformy" pod **„Idolny"**. 8430 1 2

Rutynowany kierownik fabryk, buchalter-kalkulata i prowizory obcowania, z Akademią handlową, działy, przyjmie posady w dobrych domach, handlu i przemyśle, jako stały lub podchodzący urzędnik. Zgłoszenia: **Legitymacja 8530** poste restante **Jarosław.** 8440 1 3

Skradzione mi w październiku b. r. zwolnienie z wojska na nazwisko Tomasz Bednarz, unieważniam. 8428

W Brzesku dnia 23 b. m. zgubiłem przy ulicy Słowackiego książkę wojskową i pozwolenie na paszport. Proszę znalazcę o łaskawy zwrot lub powiadomienie pod adresem Jan Dziąbło, Szczurowa l. 8. 8426

Do sprzedania zdrowe drzewo budowlane, w tem deski i łaty pod dachówkę. Wiadomość: Wojciech Krupa, majster kowalski, Prądnik Czerwony (obok restauracji Immerglücka). 8427 1 3

Piec cukierniczy do wynajęcia. — Zgłoszenia pod **Piec 13** przyjmuje Administracja „N. Reformy". 8430

Panny uczciwej pracowitej, z kaucją, poszukuję do obsługi gości. Zgłoszenia: Kantyna kolejowa, ul. Pawia 12. 8426

Makulaturę t. j. stare gazety, książki i t. d. kupuje na wagę na korzystnych warunkach M. Tafleta następca, Kraków, ul. Sapieżnia 8. 8433 2 3

„POLAK" **kalendarz historyczno-powieściowy Wojnara na rok 1921,** zawiera 20 arkuszy druku z bardzo bogatą i urozmaiconą treścią, nabiera przeszło 70 ilustracyjnych i barwną okładką, tudzież piękną wiadomością przy kalendarzem, oraz obfitującą: zjednoczenie Polski. Prawdziwą ozdobą kalendarza stanowi cykl Artura Grottgera, p. t. „Wojna" (11 obrazów) w artystycznej reprodukcji.

Przewodnik myśliwy całego wydawnictwa jest zapoznanie broni Górnoślązaków z całą Polską i całej Polski z Górnym Śląskiem i jego skarbami, aby tym sposobem przyczynić się do zjednoczenia duchowego i politycznego tej Piastowej dzielnicy polskiej z Rzecząpospolitą.

Cena 60 Mkp.

Po nadesłaniu należności wysyła się wysyłkę, przesyłka opłatna. Adres zamówień: **Wydawnictwo Kalendarzy Wojnara w Krakowie,** ul. Kopernika 10. 8431 2 3

Kalendarze tygodniowe pocztowe świąteczne, papiery listowe, albumy, zeszyty, portfele, karty do gry, pełen skład papieru i galanterji 7973 6 25

Michał Siemiary, Kraków, Szewska 24.

Kupuję garderobę męską, używaną, w lepszym i gorszym stanie, płacę najwyższe ceny. Zawiadomienie korespondencyjne lub osobiste do [illegible] Kraków, ul. Sierska 22. 8421 1 20

Wdowiec lat 26, dwoje dzieci, przemysłowiec, posiadający majątek wartości 10 miljonów marek, poszukuje celem małżeństwa wdowy bezdzietnej lub starszej panny w wieku od 35—45 lat, inteligentnej, zdrowej, pracującej, szczętnej, z dużego domu, rasowo wymagany, charakter, jeżeli jest, nie szkodzi. Niezamężne zgłoszenia z życiorysem i fotografją, której zwrot i dyskrecja się zawsze, przyjmuje Biuro „Rush", ul. Szczepańska 9, pod **„10 M."** 8436 1 3

Panna „Asia", wdowa „Ajrem" pragną nawiązać znajomość w celach czysto towarzyskich. Kandydaci od 28—45 lat, tylko b. inteligentni i z dobrej sfery. O celu matrymonialnym niema mowy. Zgłoszenia przyjmuje Administracja „N. Reformy" pod **„Asia lub Ajrem".** 8434 1 2

SPECJALNE „MYDŁO DLA DZIECI" wyrobu Dra Ihnatowicza najdelikatniejsze i najlepsze w użyciu. do nabycia: w aptekach, drogeriach i perfumerjach

Sprzedaż hurtowna: we Filji, Kraków, Sukiennice 20. 6365 15 0

Starszą krawcową zajmą dobrze dla pań i dzieci, poszukuje po domach zajęcia. — Ul. Garbarska l. 14, parter, front, pierwsze drzwi na prawo. 20 5 0

Kupiec [illegible] kantoru lub przedsiębiorstwa przemysłowego, ewent. wydziałowej takowa. Może być jakoby i kaucja. Zgłoszenia pod **„Telefon"** przyjmuje Admin. „N. Reformy". 8402 2 2

Auto 3- lub 4-osobowe, nawet wymagające remontu, kupię natychmiast. Zgłoszenia pod **„Auto"** poste rest. **Sierska.** 8314 4 6

PNEUMATYKI GOODRICH najlepsze z obecnie istniejących we wszystkich wymiarach, do nabycia natychmiast po cenach fabrycznych

w Spółce handlowo-przemysłowej „ESHAPE" Kraków, ulica Pijarska 4, telefon 3476. 8306 3 3

Kto „Zagłoby" nie spróbował,
Oby kiedyś nie żałował.
Piją starzy, piją młodzi;
Miód „Zagłoba" życie słodzi.

8416

FABRYKA MIODU „ZAGŁOBA"
Kraków-Podgórze, Rynek 12, telefon 3314.

Wyszedł już z druku zbiór wierszy i nowel **WACŁAWA GRABIAŃSKIEGO**

RYMY I PROZA

Tegoż autora:
PIEKŁO (szkice z wojny),
WOJENNY BAŁONIK (bajki i nie-bajki).

Księgarnia Gebethnera i Ski w Krakowie wysyła książki pojedynczo za zaliczką i do księgarń za gotówkę. 8051 4 0

Osobu, która zajmuje się naprawą, wa. antyranych rzeczy, poszukuje pokoju. Postara się o wygląd. Zgłoszenia pod **M. J.** przyjmuje Admin. „N. Reformy". 8400

Osobu, pracująca cały dzień w domu, poszukuje pokoju, ewentualnie zaopiekuje się domem. Oferty własny. Zgłoszenia pod **M. J.** przyjmuje Admin. „N. Reformy". 8400

Do sprzedania 2 łóżka, szafa, kanapa, bibliotek, komoda i stolik. Ul. Jasna 8, III p. 8418 2 2

Fraki na karnawał wypożycza **Markus Gisser, ul. Florjańska 36.** 8419 2 6

„Matura" **Kraków, ul. Grodzka 32, II p.** P. T. pojedynczy, [illegible], oraz osoby z prowincji przygotowują się szybko i dokładnie do matury i egzaminów wstępnych zapomocą wykładów pisemnych, opracowanych przez fachowych profesorów. Jedyna tego rodzaju instytucja w Polsce. Żądajcie bezpłatnych prospektów. 7289 0 10

Kursa prawnicze „IUS" Kraków, Rynek gł. l. 22. System lekcyjny i pisemny. 7662 0 10

Biegła stenografistka polsko-niemiecka, pisząca na maszynie, potrzebna do natychmiastowego wstąpienia do Powszechnego Banku obrotowego, Kraków, Rynek gł. 8. 8413 3 3

Wszelkie naprawy [illegible] i [illegible], wstawianie szkieł i t. p. wykonuje najtaniej [illegible] **B. NIEMETZ, optyk i mechanik w Krakowie, ul. Karmelicka 13.** 1066 13 13

Kupuję garderobę męską, damską, [illegible], bieliznę i obuwie; płacę najwyższą cenę. Zawiadomienie kartką lub [illegible] Ostrowiński, Kraków, ul. Mikołaja l. 13. 7404 19 20

Krawieczyznę damską i bieliznę nowa, oraz reparacje starej, jak również poprawki, przeróbki i odnowi, a także [illegible] przyjmuje i sama w domu wykonuje, jak drogą i [illegible]. Wanda Pałasińska, krawczyni, Kraków, ul. Feliksa l. 20, prawy pofr. [illegible] oficyny. Ceny [illegible] i [illegible] oraz strojów damskich 14 6 2

Kursa maturyczne **Kraków, ul. Wolska 13, II. p.** pod kierunkiem profesorów szkół średnich. Kursa gimn.-klas, gimn.-realne, szkoły realnej, seminarjalne. Osobne przygotowanie dla wojskowych do matury w terminie nadzwyczajnym. Wykłady codziennie od godz. 6—7½, wieczorem. 8347 3 3

Dra Oetkera proszek do pieczywa już w drodze do Krakowa.

Wyłączną sprzedaż na całą Polskę firma: **Goldstein i Szamrot, Kraków, ul. Zyblikiewicza 11a.** Telefon Nr 2069 i 2036. Adres telegr.: „Fenegrex" Kraków. 8396 1 2

Biurowe lampy elektryczne biurkowe, na szafki nocne, żarówki, kuchenki i piece gazowe najtaniej poleca **Biuro techniczne** 8304 7 8 **Inż. A. Jasierzębski, Kraków, ul. Sławkowska 30, telef. 2048.**

PRZEDSIĘBIORSTWO HANDLOWE

BIAŁOBORSKI-KNOPIŃSKI

Spółka z ogran. odpowiedzialnością
Lwów, ulica Legjonów 1
otwiera z dniem 1 stycznia 1921 r.

FILJĘ w WARSZAWIE
ulica Miodowa 14
oraz
FILJĘ w GDAŃSKU
Brandgasse 20 (dom własny)
Biuro miejskie (adres dla listów): Langgasse 61.
Import - Eksport - Aprowizacja.
Własne magazyny.
Adres telegraf.: Białoborski Gdańsk. 8156 2 2

Ogłoszenie. Do natychmiastowego objęcia samodzielnej posady poszukuje się rutynowanego buchaltera, bilansisty i administratora. Reflektanci zechcą nadsyłać swoje oferty z odpisami świadectw pod adresem: Przegląd Magistratu miasta Kielca. 8328 4 4

Garnitur mahoniowy jedwabiem kryty, do sprzedania, oraz lorjetjan do wypożyczenia. Zgłoszenia przyjmuje Administracja „N. Reformy" pod **„Garnitur".** 7785 4 6

Oszczędne i praktyczne gospodynie zaufają swą bieliznę, używając znane z dobroci **mydło krajowe z marką ochronną „ORZEŁ"**

MYDŁO OLIWNE — MARKA OCHRONNA.

Wszędzie do nabycia. 8323 2 2

Generalny zastępca: **MICHAŁ HERSTEIN, Kraków**

Generalny zastępca:

Zakład tapicersko-dekoracyjny Franciszka Wojtyłko w Krakowie, ul. św. Anny 2 przyjmuje wszelkie roboty w zakresie tego wchodzące, jakoto portjery, firanki, meble i materace, wykonuje pawy, przestawia stare, tak w mieście, jak i na prowincji. Koszta [illegible] na czas umówiony, ceny umiarkowane. Poleca się łaskawym względom. P. T. 8020 3 3

Franciszek Wojtyłko.

Nadszedł większy transport amerykańskich maszyn do pisania najnowszego systemu.

Wiadomość: ulica Berka Joselewicza 19, I. p. Telefon 3182. 8391 2 2

OKAZJA! OKAZJA!

Nowy garnitur SALONOWY t. j. stolik, sześć foteli i kanapka, wyściełany i obity, dębowy, ciemny, nadający się do biura, za **Mkp. 28·000·—** poleca

Magazyn mebli Maurycy Pleszowski Kraków, ul. Szewska l. 4. 8388 2 2

WSZECHPOLSKA AGENCJA pośredniczy w kupnie i sprzedaży we wszystkich gałęziach przemysłu i handlu, ubiera lokale kapitałów w najrozmaitszych przedsiębiorstwach, na najwyższy procent; pośredniczy przy zaopatrzeniu **robotników sezonowych,** sług, [illegible] i t. p., [illegible] **gospodarstwa i majątki ziemskie** od 10 do 100.000 morgów — również **kamienice i wille,** [illegible] wykwintne, w kraju i za granicą.

WSZECHPOLSKA AGENCJA **Poznań, ulica Długa 5, róg ul. Strzelackiej,** obok Zielonej Drogerji. **Telefon Nr 2834.** 8412 2 2

Kilka majątków i kamienic sprzeda kom. biuro **Jan Ropski,** oraz przepowiedza tenantury własnemi wozami meblowemi. — Biuro mieści się tylko przy **ul. Szewskiej 8, telefon 2242.** Z nowa otwartem Biurem wynajmu mieszkań Władysław Ropski, nie ma nic wspólnego. 7831 0 10

Samochody ciężarowe i osobowe wynajmuje **Spółka samochodowa „POLAUTO"** w Krakowie, ul. Florjańska 32, parter. 7289 23 0

Kwasu winnego kruchego kryst., oryginalnego wyrobu, dwuwęglanu sody marki Solvay, siarczku sodowego, antychloru, kwasu mrówczanego 86% kwasu solnego dostarcza po cenach przystępnych **„Chemex", Chemikalien-Grosshandels-Ges. m. b. H.** Wiedeń, I.I., Steingasse 7. 8441

MARJAN HUPCZYC **Kraków, ul. Jagiellońska 7.**

BIURO Rządowe upoważnione
BIURO kupna i sprzedaży majątków, realności, parcel i t. p.,
BIURO dzienników krajowych i zagranicznych, reklam (ogłoszeń) do wszystkich gazet w kraju i zagranicą. 8437 3 3
KOLEKTURA Polskiej państwowej loterji klasowej.

SKŁAD I PRACOWNIA FUTER pod firmą **STANISŁAW KIERZEK** **Kraków, ul. św. Anny L. 4** wykonuje wszelkie roboty w zakres kuśnierstwa wchodzące i materjałów własnych lub dostarczonych. — Wykończenie solidne według najnowszych modeli. 7973 **Specjalność!** Damskie palta i garnitury. **Specjalność**

Wytwórnia Warszawska przeciwpożarowych aparatów ręcznych systemu **„DELFIN"** normalne i gaszące **pianą** i system **„SAMUM"** — suche (patent W. Czapliński inż.) 7937 7 13 **Przedstawiciel: Dr Ludwik Zieliński** Warszawa, ul. Jerozolimskie 37, m. 3. Telef. 53-62

W Drukarni Literackiej w Krakowie, ul. Jagiellońska L. 19, [illegible] b. N. Berek